

VÁLASZTÁS - 2002

*"Miért lenne túlzó emberi igény az,
hogy gyermekeink európai polgárként
nőjenek fel?"*

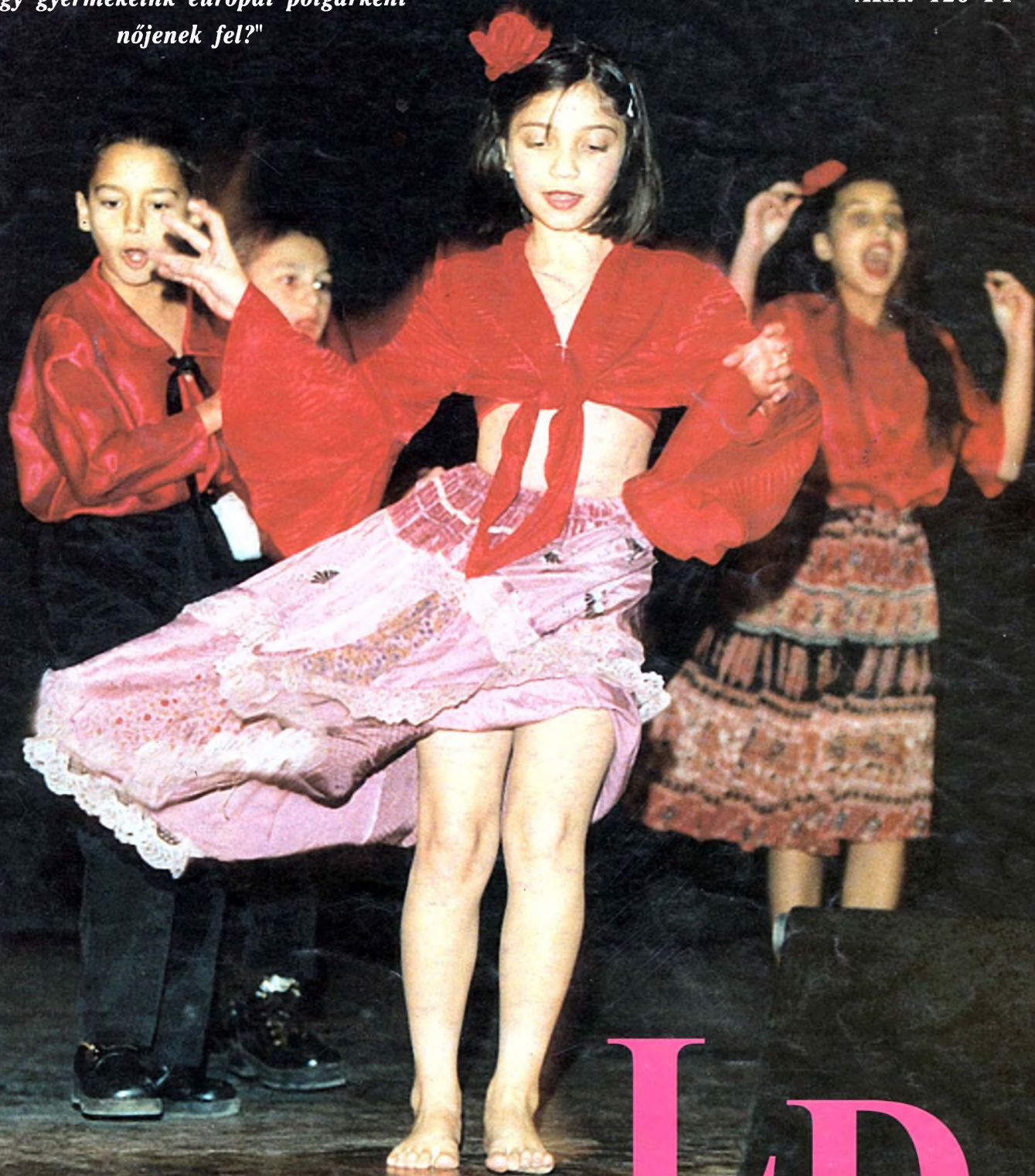
X. ÉVFOLYAM

3. SZÁM

ROMA LAP

2002. március

ÁRA: 120 FT

LD

„LUNGO DROM”

HOSSZÚ ÚT

P OSTAFORDULT V VAL

Tisztelt Babai János!

Érdeklődve olvastam a Lungo Drom 2002. februári számában a „Roma Kóktél Show” sikeréről szóló tudósítást. Ebben meglepődve láttam a következő sorokat: „Egyébként támogatók vannak, ígéretet kaptam Farkas Flórián (OCÖ) és Báthory János (NEKH) elnök uraktól a támogatásra.”

A Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatalban tett egyik látogatása alkalmával ön beszélt terveiről, amelyekhez sok sikert kívántam, de kizárt, hogy támogatást ígértem volna, és ezt most sem tudom kilitásba helyezni. Elsősorban azért nem, mert jóval földhözragadtabb gondjaink vannak roma területen, mint a Roma Kóktél Show ügye, amely hála Istennek rendben van. For-

ráshiány miatt éppen a napokban kellett olyan ügyekben elnapolni a döntést, mint a gilvánfai ivóvízhálózat átépítése, a kecskeméti foglalkoztatási program beindítása és még sorolhatnám. Másodsorban pedig azért nem, mert a kulturális örökség megóvása szempontjából fontosabbnak tartom az eredeti cigány folklór ápolását, valamint a klasszikus cigányzene fennmaradásának segítését, mint a showbusiness-ben nyereségesen eladható, szórakoztató, de a művészi szempontokat az üzletieknek alárendelő produkciókat. A Roma Kóktél Show bizonyára szórakoztató, profi produkció, én is szívesen megnézném egyszer, de támogatni egyelőre nem áll szándékomban.

És ha már állítólagos támogatási ígéretet közzé tette az újságban, jónak láttam, ha levelemet is ugyanígy hozom nyilvánosságra.

Budapest. 2002. március 7.

üdvözlettel:

Báthory János

a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi

Hivatal Elnöke

Tisztelt Cím! Kedves Éva!

Iskolánk egyik sajátossága, hogy 7. 8. oszt. tanulóinknak heti 1 órában emberismeret elnevezésű tantárgyunk is van. A tantárgy legfontosabb céljai az önismeret fejlesztése, a helyes önértékelés kialakítása, a kommunikációs készségek, az empátia fejlesztése. A leggyakrabban használt módszerek a beszélgetés, a szituációs játékok, különböző tesztek, és ezek önálló értékelése, elemzése.

Január, február hónapban a 8. osztályban a pályaválasztás témaköre alkotta a tananyagot. Ezen órák egyikén a tanulók a saját érdeklődési körükkel, ill. képességeikkel kapcsolatos tesztet oldottak meg. További feladatuk volt a teszt eredményeinek értékelése, illetve a választott iskola, szakma által támasztott követelmények összehasonlítása. Meg kellett állapítaniuk önmagukról, hogy iskolaválasztásuk összhangban áll-e érdeklődési területeikkel, képességeikkel.

Ezen értékelések egyikét küldjük Neked, mivel tanítványunk írásából sugárzik a céltudatosság, az identitástudat, tudja, hogy a célok megvalósulásáért keményen kell dolgoznia, tanulnia. Kitűnik a családban ural-

kodó szeretetteljes légkör, és az, hogy milyen fontos az, hogy 14-15 éves gyermekek életútját a szülők is egyengessék, irányítsák.

Büszkék vagyunk arra, hogy Viola mennyire ragaszkodik iskolánkhoz, hogy szeret ide járni.

Tantestületünk minden tagja reméli, hogy tanítványunk céljai megvalósulnak, és néhány év múlva mint kolléga tér vissza iskolánkba.

Dedinszkiné Tóth Katalin

igazgató helyettes

Zádor Úti Általános Iskola

„Én Szolnokra, a Hegedüs T. András Szakközép- és Szakiskolába szeretnék menni továbbtanulni, számítógép-kezelőnek. Ez az iskola 4+1 éves lesz, az 5. évvégén érettségi vizsgát tehetek. Azután még plusz két évet tanulok pedagógiai asszisztensnek. Én azért szeretnék abban az iskolában továbbtanulni, mert 2 szakmát is kitanulhatok, lesz érettségim és azzal már sokkal biztosabban el tudok helyezkedni. Ehhez a 2 szakmához kell ötletgazdagság, kapcsolatteremtési képesség, számítógéppel kell dolgozni, gyerekekkel foglalkozni. Mindezeket tiszta környezetben végezhetem. Hogy számomra ezek fontosak, az érdeklődési tesztből, és a képességeket vizsgáló tesztből is kiderülnek, melyeket emberismeret órán oldottunk meg. Ez a szakma az érdeklődéseimnek és a képességeimnek is megfelel. Az iskolában majd fogunk tanulni matematikát, fizikát, számítástechnikát, testnevelést és még több más ilyen tantárgyat. Ha a középiskolát és a főiskolát egyaránt elvégeztem, a Zádor Úti Általános Iskolában szeretnék tanítani, mert engem inkább a pedagógiai asszisztensi szakma érdekel, hisz szeretek a gyerekekkel foglalkozni és ők is szeretnek engem, úgy vettem észre. Szolnokon kollégiumba fogok járni, ami nagyon szép. Ott abban az iskolában fogok tanulni cigány nyelvet is, amit már régen szerettem volna elsajátítani, de sajnos az én családomban senki nem beszéli ezt a nyelvet folyékonyan. Az iskolát a barátnőimen keresztül találtam meg és a hallottak, látottak alapján nagyon megírtam. Fő célom a tanulás, de a barátnőim is vonzanak oda. Anyuéknak is nagyon tetszik ahogy meséltem az iskoláról és elfogadták azt, hogy én oda szeretnék menni tanulni. Ez áldozattal jár, mert itt kell hagynom szüleimet és családomat, de a hétvégén úgyis találkozunk majd. Elszomorít az is, hogy itt kell hagynom a Zádor iskolát, ahol a legtöbbet tanultam. Ezért sem szeretném megszakítani a kapcsolatomat az iskolámmal. Ez alatt a 9 év alatt, amíg ide jártam sokat tanultam, de egyszer sem gondoltam arra, hogy elmenjek innen. De elért eredményeim nem valósultak volna meg, ha a szüleim nem támogattak volna anyagilag és szellemileg egyaránt.”

Kályi Viola 8. o.

Zádor Úti Általános Iskola
5300 Karcag, Zádor út 3.

Címlapon: Nyári Gyula felvétele

LD
„LUNGO DROM”

ROMA LAP

Megjelenik havonta a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségéért” Közalapítvány és az Egészségügyi

Minisztérium támogatásával.

Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány

5000 Szolnok, Aranka utca 3.

Telefon/Fax: 06-56/513-952, 513-953, 513-954

e-mail: lungodrom@aseler.hu

Főszerkesztő: Paksi Éva

Főmunkatárs: Farkas Kálmán

Tervezőszerkesztő: Arabeszk 3 Bt.

Munkatársak: Botosné Kótvé Lilla,

Bujdosó Jánosné, Hegedüs Sándor,

Lukács Ilona, Nyári Gyula, Rácz Lajos
Szécsi Magda

Szerkesztőségi titkár: Pálfi Elvira

Felelős kiadó: Farkas Flórián

Nyomdai munkák:

REPRO STÚDIÓ Nyomdaipari Egyéni Cég

ISSN 1216-982X

A nem kért kéziratokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Szerkesztőségünk

a mientől eltérő véleményt is közli.

A leveleket esetenként rövidítve, szerkesztett formában adjuk közre.

Farkas Oszkár

Ünnepi Asztal

Ma is ott áll az asztal előtt,
egyik kezében szedőkanál, a másikban fazék.
Mer, oszt: szeme hétfelé rebben.
Kenyeret tör, kisszékre ül, - mintha enne -
kapargatja fazeka alját, de szemével,
már megfelezte szájához emelt falatját.

Ma is ott áll az asztal előtt,
egyik kezében szedőkanál, a másikban fazék.
mer, oszt, - szeme hétfelé rebben.
Látod-e Isten?

Éjkorány

Mint dohány levele barnul a csend:
ne hagyjatok, mint hóba kitett!

Böjti szél, - könnyes a szemed,
hová lett mosolyt varázsló leleményem?

Sújtott madár: szárnya szegett.

Friss kenyérillatú az est:
kinyílt virágon pihen a menny.

Árnyképek

Mindig maradék kenyérből,
sohasem biztosból, - reményből,
mindig igaznak jönak,
örökös alattvalónak,
mának, mert nincsen holnap.

Emlékszel még?... Felsír szemedben a gyerek?
Az álomnak kenyérize van.
Széllal ne takarózz!
Cingár ígéret, délvize remény.

Csokorba, mint a vágott virágot
himes beszédű kertészek kötöznek,
sorsunkra, mint Krisztus köpenyére,
kockát vet a jól megfontolt érdek.

A virágban nincsen kétség, hit van és erő.
Ragyogni kell!
Felhőtlen az ég fölöttem.

Az éjjel villámlott, dörgött, zokogott az Isten:
felmutatott anyám nyitvafelejtett szemében.
Hittem, hogy egyszer... hittem. -
Az ablakokban nehézsóhajú függönyök lobognak.

Fidesz kongresszus

● 670 küldött, csaknem kétezer meghívott vett részt a Fidesz XIV. rendkívüli kongresszusán. **Orbán Viktor** miniszterelnök a tanácskozáson aláírta pártja és a polgárok jelképes szerződését, amely öt karikába foglalva tartalmazza a párt választási programjának főbb elemeit. „2006-ig elérjük, hogy a szociálpolitikai kedvezmény összege egy gyerek után egymillió, két gyerek után kétmillió, három gyerek után hárommillió forint legyen, az átlagkereset megkétszereződjön és minden dolgozni akaró és tudó polgár munkához jusson. Tovább bővítjük a családi adókedvezményt: az egy gyermekes családoknak egymillió forintig, a két gyermekeseknek kétmillió forintig, a háromgyermekeseknek pedig három millió forintos éves jövedelemig nem kell adót fizetni – mondta a kormányfő. Az egészségügyre a jelenlegi forrásokon felül 606 milliárd forintot, a mezőgazdaságba pedig 800 milliárd forintot juttatnak.

A kongresszuson felszólalt **Farkas Flórián**, a Lungo Drom elnöke is.

Megnyílt a Terror Háza

● Február 24-én, vasárnap, a kommunizmus áldozatainak emléknapján nyitotta meg kapuit Budapesten a Terror Háza, az **Andrássy út 60** alatt. A ház mementója a nyilas és a kommunista terrorszervezetek rémuralmának. A Terror Házát megtekintőt már a belépést követően nyomasztó érzés keríti hatalmába: a sötét szobák, folyosói fülhalmáy, korabeli börtöncellák és egy kínzókamra látványa, visszaemlékezéseket sugárzó képernyők és egy tűzfal, amelyen több ezer áldozat fekete-fehér fotója látható. A hely 1944-ben a magyar nácik párt-székháza, 1945-1956 között pedig az ÁVO, illetve az ÁVH központja volt. „Bár a gyilkosoknak megbocsáthat, a terror iszonyát ne feledd, és az áldozatokról megemlékezz” – hirdeti a Terror Háza falán a felirat.

Terjed az AIDS Oroszországban

● Akár az 1 milliót is elérheti az AIDS-virussal fertőzöttek száma Oroszországban, ami azt jelenti, hogy minden 144. ember szervezetében jelen van a

halálos kór okozója. Ezt az adatot **Vagyim Pokrovszkij**, az AIDS elleni küzdelmet koordináló Moszkvai Központ igazgatója közölte, miután tavaly 100 ezer ember esetében mutatták ki a HIV-vírust, míg korábban 82 ezret regisztráltak. Pokrovszkij szerint a Nemzetközi Tapasztalatok azt mutatják, hogy a fertőzöttek mintegy ötször annyian lehetnek, valószínűleg 1 millió felé közelít a HIV pozitívak száma. Oroszországban a szakemberek az intravénás kábítószeresek tömeges elterjedésével hozzák összefüggésbe a fertőzések gyors terjedését. Néhány uráli nagyvárosban a hatóságok hivatalosan is járványszerűvé nyilvánították az AIDS-et. Az Északi Sarkkörön fekvő Norilszk városát **Alekszandr Lebegy Krasznójarszki** Kormányzó Döntésére lezárták a külföldiek elől és kilátásba helyezték az ott élő nem orosz állampolgárok – döntően közép-ázsiaiak – kitelepítését is, mivel őket

hat hazai zenekar juttatott el a Pannon Rádióhoz, hogy az a jövőben ne játssza dalaikat. Az aláírók elítélik a „Pannon Rádióban tapasztalható kirekesztő, nyíltan rasszista, antiszemita hangnemet.” Az aláírók között szerepel többek között: **Bródy János**, **Cserhádi Zsuzsa**, **Dés László**, **Eszenyi Enikő**, **Falusi Mariann**, **Gerendás Péter**, **Hofi Géza**, **Karácsony János**, **Koncz Zsuzsa** és a **Republic**.

Éhségstrájk

● Újabb éhségstrájkra készülnek a jászladányi romák, ha a helybéli önkormányzat nem számolja fel a falu határában lévő szemételepet, s nem tesz hatékony intézkedéseket a cigányok hátrányos megkülönböztetése ellen. A helyi kisebbségi önkormányzat egyeztető tárgyalásokat kezdeményez a település vezetőivel a gondok megoldására.

A h ó n a

hibáztatják a kábítószeres, illetve ezzel összefüggésben az AIDS járványos terjedéséért. (MTI)

Tiltakozás a Pannon Rádió ellen

● A Pannon Rádió rasszista műsorainak haladéktalan megszüntetését sürgette az Otthont Magyarországból Összefogás abban a petícióban, amelyet egy utcai demonstráció keretében adtak át a médiahatóságnak. A „Hazánk szégyene a Pannon Rádió” feliratot kifeszítő tiltakozók szerint a fővárosi adóban elhangzó gyűlöletkeltés sérti a médiatörvényt és a náci beszédet tiltó, a második világháborút lezáró nemzetközi békeszerződést is.

A zenészek is...

● Csaknem 80 zenész csatlakozott már ahhoz a felhíváshoz, amelyet

Ígéret

● Jelenős béremelést ígér az MSZP. A közoktatásban kétszeres, a felsőoktatásban háromszoros béremelést tartana szükségesnek az MSZP ahhoz, hogy a keresetek 2010-re elérjék az UNIO-s átlagot. **Pálincás József** oktatási miniszter szerint ez már 2008-ra megvalósulhat.

Lassult a népesség fogyása

● A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint az év első hat hónapjában Magyarország népességének természetes fogyása 3,4 ezrelékes volt, ami 1,2 ezrelékponttal alacsonyabb az egy évvel korábbinál. Január elsejétől június végéig 17 715 pár kötött házasságot, 47 970 gyermek született és 65 040 ember halt meg. Az előző év

azonos időszakához képest a házasságkötések száma 2000-rel, a halálozásoké 5400-al csökkent, a született gyermekeké pedig 300-al emelkedett.

A kisebbségek és a kormánypolitika

● *A magyarság etnikai, nemzeti kívánságai nem többek és nem is kevesebbek annál, mint amit az európai demokratikus rend megkíván – mondta Glatz Ferenc, az MTA elnöke a kisebbségek és kormánypolitika Közép-Európában című konferencián. Hangsúlyozta: a magyarság egy olyan Európában és Európai Unióban szeretne élni, amelyben a kis kollektíváknak konszenzusos alapon jogaik és kötelezettségeik vannak.*

Jelentés

● Az Amerikai Külügyminisztérium az emberi jogok világméretű helyzetéről készült idei jelentésének Magyarországot taglaló fejezetében – többek között – arról szól, hogy az elmúlt évben a rendőrség túlzott erő alkalmazott a gyanúsítottakkal szemben: megverte, illetve más zaklatásoknak tette ki őket. Történtek túlkapások a romák, illetve a külföldi állampolgárok sérelmére is. A romák társadalmi diszkriminációja súlyos probléma maradt – állapította meg az amerikai külügyminisztérium emberjogi jelentése. **Osztóján Béla**, az OCO alelnöke, a Lungo Drom szölvője megalapozottnak tartja a romákkal kapcsolatos megállapításokat. Véleménye szerint a cigányokkal szembeni megkülönböztetés a korábbi években is erős volt, jelentős változás sajnos nem történt.

Roma javaslatok a pártoknak

● **Farkas Flórián**, a Lungo Drom elnöke szeretné, ha a jobboldal győzelme esetén sem szűnne meg a Cigányügyi Tárcaközi Bizottság. A szocialista jelölt **Teleki László** pedig azt javasolja, hogy ha pártja kormányra kerül, hozzon létre a cigány ügyekért felelős tárca nélküli miniszteri posztot vagy a kancelláriához tartozó cigányügyi kabinetet.

Lungo Drom az európai cigány központért

● **Bihari Endre**, az Európai Roma Unió elnöke, a Magyarországi Roma Párt (MRP) vezetője üdvözlí **Farkas Flórián**, a Lungo Drom elnökének és **Szájer József**, a Fidesz frakcióve-

ki a kisebbségi területet felügyelő miniszter asszony. **Dávid Ibolya** emlékeztetett arra, hogy 1999-ben komplex, a romákat érintő problémakör megoldására irányuló középtávú intézkedési csomagot fogadott el a kormány, melynek célja a társadalmi esélyegyenlőtlenség gyengítése, a hátrányos megkülönböztetés megelőzése és csökkentése, másfelől a roma közösségek identitásának és kultúrájának erősítése volt. E program megvalósításának, végrehajtásának koordinatív szerve a Cigányügyi Tárcaközi Bizottság. Megítélése szerint a bizottság eredményes munkát végzett, a vállalt szakfeladatok túlnyomó többségét ütemszerűen teljesítette, s a feladatok végrehajtására fordított források felhasználása átláthatóbbá és követhetőbbé vált. A középtávú programok végrehajtására ez évben becslés szerint mintegy 12 milliárd lesz felhasználható, vagyis négyszer annyi, mint az előző kabinet idején.

A miniszter a ciklus kiemelkedően fontos eredményeként említette a roma integrációt segítő programokat, mint például a 2–3 éves munkaügyi programok rendszerét, a Nemzeti Népegészségügyi Programot, a szociális bérlakás-építési programot, valamint az egyik legkiemelkedőbb elemét, a roma ösztöndíj rendszer következetes fejlesztését, melynek eredményeként a 2001–02-es tanévben 12.588 roma fiatal tanulását támogatja a kormány állami ösztöndíjjal, melyet 2006-ra a duplájára kíván emelni.

Dávid kijelentette, hogy a bizottság összességében jó munkát végzett, de a jelzett és a kormány előtt álló feladatok azt tükrözik, hogy bőven van még tennivaló. Szólt arról is, hogy a Vidékfejlesztési Minisztérium rövidesen a kormány elé tárja akciótervét, melynek célja a települési lakókörnyezetek visszaszorítása, újratermelődésének megakadályozása.

Farkas Flórián, a Lungo Drom és az OCO elnöke szerint az agrártárca telepfelszámolási akciótérve átdolgozást igényel. Ettől függetlenül a bizottság munkáját pozitívan értékelte és kijelentette, hogy a bizottságra a Cigány Integrációs Hivatal létrejötte után is szükség lenne, ezért javasolni fogja a bizottság eredeti formájának fenntartását.

Összeállította:
Igó Sára, Paksi Éva
és Lukács Ilona

A cigányság problémáinak az orvoslása nélkül nem beszélhetünk a nemzet felemelkedéséről

„... azért tartottam fontosnak a Lungo Drommal való megállapodást, mert azt gondolom, hogy ez a jó út, ez az, amelyik nem ellenséget lát a másikban, hanem társat, partnert” – mondja Pokorni Zoltán, a Fidesz elnöke a Lungo Drommal kötött megállapodásról.

– Miért döntött úgy a Fidesz, hogy egy cigányszervezettel választási megállapodást köt és miért a Lungo Drom-ra esett a választás?

– A közügyekkel foglalkozó emberek előtt is és a világban, Magyarországon nyitott szemmel járó emberek előtt is világos az, hogy a magyarországi cigányság gondjai, problémái jelentősek és ezeknek a problémáknak az orvoslása nélkül nem beszélhetünk a nemzet felemelkedéséről. Régi igazság az, hogy nem jó, ha az érintettek gondjaikat a részvételük nélkül akarjuk megoldani, megérteni. Én a politikában a realitás érzékét, a valóság ismeretét tartom a legfontosabbnak. Azt gondolom, hogy azoknak kell részt venniük ebben a munkában, akik a legtöbbet tudják tenni, hiszen maguk is érintettek.

Közel másfél éven keresztül készítettük elő ezt a megállapodást, amelynek alapja az elmúlt négy esztendő volt. Számos cigány szervezet van, amelyek számtalan jobbnál jobb célt, ha úgy tetszik, követelést fogalmaznak meg, de kevés azoknak a szervezeteknek a száma, amelyek nem csak a követelések hangsúlyoztatásában, hanem a megvalósításban is képesek együttműködni. A Lungo Dromot olyan szervezetnek ismertük meg, amely nem csak az asztalt üti, – azt is megteszi néha, – hanem képes együttműködni, ha a kollégiumépítésről van szó, ha a közmunkaprogramról van szó, vagy akár mezőgazdasági akciókról. Lehet rájuk számítani.

Az elmúlt négy esztendő egyik legszomorúbb és legkritikusabb időszaka volt a zámolyi romák körüli belpolitikai és külpolitikai hangzavar, és a Lungo Drom ebben is

a megegyezés, az összefogás pártján állt és nem azt tette, mint nem egy politikus társunk itthon és külföldön, hogy igyekeztek súlyosbítani a bajt, fokozni a feszültséget. Farkas Flórián elnök úr azt hangsúlyozta, hogy a magyar cigányoknak Magyarországon kell megtalálni a boldogulásukat és nem járható út a kivándorlás. Ilyen előzmények miatt állapodtunk meg a Lungo Drom-mal.

Úgy látom, hogy a XXI. század elején már nem az a kérdés, hogy van-e Magyarországon cigány középosztály, mert lesz. Részben kiforogja az idő, de hozzásegít ehhez persze a kormánypolitika is, például az-

Fotó: Csabai István

zal, hogy megsokszoroztuk az ösztöndíjasok számát 800-ról 12 ezerre. Tehát nem ez az igazi kérdés ma már, hogy lesz-e cigány középosztály, hanem az, hogy hogyan jelenik ez meg a politikában. Úgy-e, ahogyan látunk erre az elmúlt években példát, hogy az

a hang lesz erős, amely szerint a magyar cigányság gondjának a gyökere a többségi társadalom kirekesztő, elnyomó magatartásában keresendő, és ez ellen nincs más eszköz, mint a polgárjogi alapon való összefogás, újabb és újabb követeléseknek a felmondása, vagy pedig az a felfogás érvényesül, amelyet én a valósághoz sokkal közelebb állónak érzek. Amelyik tudja, látja, hogy a cigány emberek gondját évtizedek, sőt évszázadok súlya nehezíti. Nem arról van szó, hogy a magyarok sanyargatni akarják őket, hanem egy oktatási, lakás problémákból, foglalkoztatási problémákból álló igen bonyolult problémahalmaz van előttünk. A megoldást nem az elkülönülés és a radikális követelések, hanem az együttműködés, az összefogás jelenti. Ezért tartottam fontosnak a Lungo Drom-mal való megállapodást, mert azt gondolom, hogy ez a jó út, ez az, amelyik nem ellenséget lát a másikban, hanem társat, partnert.

– A választási megállapodás a voksolás utánra is szól?

– Sokan kiváló választási matematikusnak tartják magukat, én nem tudnám megmondani, hogy a cigány szavazatok mekkora súlyt jelentenek. Nyilván jelentőset, de nem ez a választási matematikai megfontolás a fontos, hanem az a felelősség, hogy ezt a kézfogást, ezt a partneri kapcsolatot most lehet kialakítani. Lehet, hogy 10–15 év múlva, vagy néhány év múlva már késő lenne. Az elmúlt 10 esztendőben jelentős változás történt Magyarországon. Újra éledt és megerősödött a nemzeti öntudat. De nemcsak a hagyományos magyar öntudat erősödött meg, hanem a cigány büszkeség is. Ennek a két erőnek nem egymással szemben kell működnie, hanem egymást erősítve. Akik egymással szemben képzelik el a boldogulást, azok olyan višszályt keltenek, ami szikrát hány, és ez

számomra vállalhatatlan. Ha egymást képesek vagyunk támogatni, erősíteni, akkor valóban olyan országot tudunk teremteni, ami egyre több embernek nyújt boldogulást, esélyt a felemelkedésre. Ennek a megállapodásnak a választásokra gyakorolt hatását nehezen tudom megbecsülni. De az előttünk lévő évekre, évtizedekre való hatását jóval fontosabbnak tartom.

– A megállapodással Magyarország több éves lemaradást hozhat be: megoldódhat egy bizonyos szinten a cigányság parlamenti képviselete. Ez reményt nyújthat a romák helyzetének a tényleges javítására. Ez a gesztus mennyire szól Európának, az Uniónak és mennyire a hazai cigányságnak?

– Nem a brüsszeli politikusokra, bürokrátaikra kell tekintettel lennünk, amikor a munkánkat elvégezzük, hanem saját magunk megfontolására, józan észre, erkölcsi felelősségére. Nem kényszerített erre a megállapodásra bennünket senki, a saját meggyőződésünkön túl. Az Európai Unió bizottságai gyakran foglalkoznak – teljes joggal – a magyar cigányság helyzetével, sorsával, és értékelik azokat az erőfeszítéseket, amelyeket a kormány tett ezen a területen. Igaz, hozzá teszik, hogy nagyon sok szegény ember él a cigányok között. De mi elsősorban nem az európai politikusoknak akartunk megfelelni. Tény, hogy Brüsszelben igen magas rangú politikusok fogadják Farkas Flóriánt, Varga Józsefet, Szájer Józseffel együtt és elismerik azt, hogy nem csak Közép-Európában, de talán Európában sem volt ilyen szoros együttműködés kormánypárt és jelentős cigány szervezet között, mint ami a Fidesz és a Lungo Drom között létrejött. Ez nyilván jól esik, de nem ez volt a kiindulópont, nem ez volt a mozgató erő.

A parlamenti képviselő ezzel a megállapodással nem oldódik meg. Ez ennél jóval bonyolultabb dolog. Itt legalább háromféle út van előttünk. Az egyikről, amire láttunk példát az elmúlt 12 évben, bántón és ironizálva azt mondták, hogy díszcigányok ülnek egy-egy pártban, jelezve az érzékenységet az ügy iránt. Minden tisztelet és becsület azoknak, akik ezt a szerepet elvállalták, de ez nem lehet a cigányság igazi képviselete. Az igazi változást, előrelépést nem az egyéni szerepvállalástól, hanem új, rendszeres struktúrák létrehozásától lehet várni. A Lungo Drommal kötött megállapodásnak ez az egyik fontos eleme. Nem egy – egy ember, hanem közel 10 cigány ember szerepel a FIDESZ országos és megyei listáin. Létre kívánjuk hozni a Cigány Integrációs Hivatalt, amelynek az a dolga, hogy ne hősies, egyéni törekvésekben merüljön ki ez az elkötelezettség, hanem legyen egy olyan erős, önálló költségvetési forrással is rendelkező és a különböző tárcáknál erre az ügyre szánt pénzeket koordinálni képes hivatal, amely sokkal többet nyom majd a latba, mint néhány tüzes hangú szónoklat a Parlamentben. Ennek a kormányzati szervezetnek viszont

úgy kell működnie, hogy tartós és maradó változást érjen el. A harmadik út a kisebbségek parlamenti képviselete, ami régóta megoldatlan kérdés Magyarországon. Kétharmados többségről lévén szó, nem is igen látunk arra reményt, hogy most, ebben az esztendőben megoldjuk, de nem szabad tologatni, vámi. Ugyanakkor ez nem adhat felmentést senkinek az alól, hogy amit tud, azt már most meg kell tenni. Amit a FIDESZ tudott, azt megtette.

– Az Integrációs Hivatal a választási győzelem után mennyi idővel fog felállni? Ki lesz a Hivatal vezetője?

– Erről még beszélgetések zajlanak a Fideszen belül is, illetve azokkal a politikusokkal, államtitkárokkal, tárcavezetőkkel, akiket ebbe a munkába bevontunk. Az én szándékom az, hogy a hivatal a nyáron felálló új kormány struktúrájában létrejöjjön. Érinti ez a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal munkáját, az Igazságügyi Minisztériumot, a Gazdasági Minisztériumot, mert a Foglalkoztatási Alapon belül kell egy alaprészt kialakítani, amivel majd ez a Hivatal gazdálkodik. Hozzájárul, illetve érinti a Cigány Tárcaközi Bizottság tevékenységét is.

– A CTB megszűnik?

– Sok feladatot átvész ez a Hivatal, de nem szűnik meg.

– Melyik tárca fogja felügyelni?

– Most úgy látom, hogy a Szociális és Családügyi Minisztérium mellett tervezzük felállítani ezt az országos hatáskörű hivatalt.

– Ki jelöli az elnökét? A Lungo Drom?

– Ez egy politikai megállapodás, jogszerűt a miniszter, illetve a miniszterelnök jelöli. Orbán Viktorral erről a kérdésről többször beszéltünk, és úgy gondoljuk, hogy ezt közösen kell megtenni. A javaslatétel joga és lehetősége a Lungo Dromé, de természetesen valamennyiünknek egyet kell értenünk abban, hogy ki legyen majd a vezető.

A megállapodás megkötése után számos cigányszervezet keresett meg bennünket és én világossá tettem előttük, hogy a Lungo Drommal kötöttünk megállapodást, de ennek a Hivatalnak a felállításakor minden javaslatot örömmel várunk, mert mindenkinek jut elég munka ezen a területen, ahol inkább az a probléma, hogy kevés hozzáértő ember van. Minden jó, szakmailag vállalható és támogatásra méltó programmal erősíteni kell ezt a Hivatalt.

– Köztudott, hogy a Lungo Drom a legszervezettebb cigányszervezet. Miután valamennyi alapszervezet egyetértett a megállapodással, így ez azt is jelenti, hogy ilyen egységesen a cigányság még nem vett fel egyetlen politikai párt mögött sem. Ön, mint pártelnök, minek tulajdonítja ezt?

– Azt tapasztalom, hogy nagyon sok ember megtisztelt bennünket a javaslatával, tapasztalatával, tudásával, olyanok is, akik nem tagjai a Fidesznek, lehet, hogy még csak nem is szavaztak ránk, olykor kritizál-

ják a kormányt, az egyes minisztériumok tevékenységét. Nem szeretik a kormányt, de a saját szakmájukat szeretik, a saját városukat, környezetüket szeretik és tudják, hogy csak együtt tudunk előre lépni, és van értelme az összefogásnak. Valószínűleg találunk a Fidesz-Lungo Drom összefogás mellé álló cigányszervezetek között is számos olyat, amely nem elkötelezett híve a kormánynak, de látja, hogy valami elindult az elmúlt négy esztendőben és hogy a következő években nagyobb tempóra tudunk kapcsolni. És ebben az összefogásban, ebben a munkában ők is örömmel vesznek részt. Tehát én elsősorban nem pártpolitikai kiállásnak tekintem ezt, – örülök persze, ha az is, – sokkal inkább az ügy melletti kiállásnak érzem.

– Mit üzen a lapon keresztül a cigányságnak? Miért lesz érdemes elmenniük szavazni?

– A választások előtt a politikusok, de még az újságírók is gyakran elvették a mértéket. Azt gondoljuk ilyenkor, hogy csak az a fontos, hogy az emberek ki mellé, melyik párt mögé állnak. Ez is fontos, tudom. De a két választás közötti négy esztendő fontosabb, mint a választások előtt néhány hét, és sokkal fontosabb az, hogy egy kormánypárt vagy egy cigány politikai szervezet ki mellé áll. Mi azok mellé álltunk évekként elelőtt, akik valóban meg tudják oldani Magyarországon a problémáikat. Nem a kormányok, nem a pártok oldják meg, legfeljebb utat, lehetőséget kínálnak, társként, partnerként szegődnek az emberek mellé. Az ország gondjait az emberek oldják meg. Azok az emberek, akik bíznak magukban, akik akarnak valamit: gyereket akarnak, tanulni akarnak, otthont akarnak maguknak. Ezek mögé a tette kész, aktív emberek mögé kell állni egy kormánynak, nekik kell támogatást nyújtani. Azt az erőt kell támogatni, amellyel saját sorsukat és a családjuk sorsát akarják jobbitani. Ezt kell megsokszorozni. Ez az az erő, ami képes az előttünk lévő feladatok megoldására.

Én úgy látom, hogy az elmúlt 4 évben nagyon sok ember számára nyílt tér, lehetőség. Nem szárnyakat metszett a politika, sokkal inkább lehetőségeket kínált. Senki helyett nem tudjuk megoldani a saját baját. De aki fölfelé akar törekedni, előbbre akar jutni, annak lehetőséget nyújtunk. Azt gondolom, hogy nem túlzó emberi igény az, ha azt szeretnénk, hogy a gyerekeink úgy élhessék le az életüket Magyarországon, mint európai polgárok. Hogy ne kelljen magunkat másodrendűnek érezni egy portugálhoz, egy hollandhoz, vagy egy dánhoz képest. És ezt minden cigány ember is joggal várhatja el az élettől, a saját életétől. Ha Magyarország emelkedik és előre jut, akkor ahhoz először önmagán belül kell egységesülnie, integrálódnia. Ebből a cigány emberek sem maradhatnak ki. Mert épp úgy alkotó elemei a magyar nemzetnek, mint bármelyikünk.

Paksi Éva

Farkas Flórián felszólalása a Fidesz kongresszusán 2002. február 16.

Kérem engedjék meg, hogy megosszak Önökkel egy különös érzést. Úgy is mint cigány ember és úgy is, mint cigány vezető. Nem volt még példa arra, hogy egy erős párt kongresszusán a cigány szó elhangozzék, és arra aztán végkép nem, hogy ott hozzá is szólhassunk. Ez mindenképpen rangot és kellő méltóságot ad a magyarországi cigányságnak, és ez engem megnyugtat.

Elnök úr, Miniszterelnök úr, Tisztelt Küldöttek, Hölgyeim és Uraim!

Köszöntöm Önöket a Lungo Drom és a Lungo Dromon keresztül a magyarországi cigányság nevében. A Fidesz Magyar Polgári Párt, a Magyar Demokrata Fórum és a Lungo Drom Választási Szövetsége a magyar történelem első közös magyar-cigány tudatos feladatvállalásának kezdetét jelenti. S még valamivel többet is. Azt, hogy a cigánykérdés nem pusztán emberjogi kérdés, hanem olyan politikai program, amelyet közösen, a többségi és a kisebbségi társadalomnak kell végrehajtania. Ennek a fontosságát a magyar és a cigány társadalom egyaránt felismerte. Ezt bizonyítja, hogy ma már a pártok mindegyike, több kevesebb cigánykép-viselőjelöltet indít a választásokon. Arról persze lehetne elmélkedni, hogy azok a politikai alkuk, amelyek a különböző pártok és különböző cigány személyiségek között kötöttek, mennyit használnak a magyarországi cigányságnak, és mennyit a társadalom egészének. Ha elkötelezettségről, valóságos programról nem beszél, akkor semmi mást nem jelent, mint kényszerű politikai gesztust. A megállapodás, amit a Fidesz Magyar Polgári Párt, a Magyar Demokrata Fórum és a Lungo Drom kötött, hosszú távra szól, és Magyarország jólétének megteremtésére, a cigányság társadalmi beilleszkedésének megsegítésére, a nemzet felemelkedésére irányul.

Eljött annak az ideje, hogy a látszólagos egymás mellett élést felváltsa egy igazi együttélés. Ennek az alapját kívánjuk most letenni. Együttműködésünk cél-

ja, hogy a cigányság kapjon lehetőséget önmaga megvalósítására, és felelősséget vállalhasson saját sorsának alakításáért. Ennek érdekében olyan társadalompolitikára van szükség, amely eléri azokat a rétegeket is, amelybe a cigányság leendő középosztálya tartozik. Nemrég a Magyar Nemzetben egy cikk jelent meg, A jólét felülről szivárog lefelé címmel. Ez igaz. De az is igaz, hogy van egy vízzáró réteg a társadalom szerkezetében, amely felett a jólét megáll. És túl sokan vannak ezalatt a záróréteg alatt ahhoz, hogy belenyugodjunk ennek a rétegnek az áttörhetetlenségébe.

A cigányság nagy része ide tartozik a nem cigány, szegény honfitársainkkal együtt. Ezért arra van szükség, hogy olyan középosztályt építő politika induljon el, amely kiegészül egy aktív, kezdeményező, mobilizáló szegénypolitikával, ami ennek a társadalmi zárórétegnek az áttörésére vállalkozik, hogy a jólét igazán le tudjon szivárogni.

De nem elég, s nem szabad várni. Nekünk is iszonyatos erővel felfelé kell törni munkával, tanulás-sal, erőfeszítéssel.

A Lungo Drom azt vallja, a lehetőségekkel arányos a közös felelősség, s ha van egy olyan politikai erő, amely az egész ország iránt felelősséget érez, s ebbe a felelősségbe beleérti a cigány társadalmat is és kész arra, hogy a cigányságért a cigánysággal együtt

cselekedjen, úgy a Lungo Dromnak és vele együtt a hazai cigányságnak felelőssége, erkölcsi kötelessége, hogy támogassa ezt a pártot. Ez a párt a Fidesz Magyar Polgári Párt, a Magyar Demokrata Fórum és koalíciós társai, azaz a polgári erők.

Engedjék meg, hogy tegyek egy bejelentést, amit először teszek, teszünk, ugyanis erről még nem beszélünk. Azt gondolom, hogy a legilletékesebb helyen és végül is magunk között vagyunk. A Lungo Drom több mint 680 településen fejezte ki egyetértését a megállapodással, aláírásával. Ez megmarad a történelemnek,

visszavonhatatlanul. Soha ilyen cigány társadalmi összefogás nem volt még politikai erő mögött, mint most.

Mi ezt az összefogást egy erős politikai családnak tekintjük és higgyék el nekem, a Lungo Drom be fogja bizonyítani, hogy a cigányság nem csak látszik, hanem létezik is a választások időszakában. Persze, a cigányság eléggé heterogén és ki is nevelődtek néhányan, akik ezt másképp látják. Vannak pesszimisták, vannak kételkedők, vannak türelmetlenkedők, és olyanok is, akik nem látják azt a jövőképet, melyet a nemzeti felemelkedés számunkra megteremthet. A Lungo Drom, amely hosszú utat jelent, nevéhez híven vallja, hogy bármilyen hosszú és nehéz is az út, ha tudod, hogy jó úton jársz, akkor járj utadon. A cigányság elindult ezen a hosszú úton.

Közös jövőnk közös gondolkodást kíván, amely nem csak a magyarországi cigányságot, hanem a többségi társadalmat, az egész nemzetet elvezeti a célhoz, a biztonságot adó jövőkép elérhető közelségéhez, a közös társadalmi béke megteremtéséhez. A szegény cigányok szegényebbek az átlagos szegényeknél. Ezért, amikor a cigányság élethelyzetének javítására vonatkozóan többet, nagyobb befektetést javasolunk, akkor nem arról van szó, hogy a cigányságnak kell sokat adni, hanem arról, hogy egy hosszú évtizedek alatt kialakult egyenlőtlenséget kell kiegyenlíteni azokkal, és azoknak, akik magukon is kívánnak segíteni. Az a politika, amely hosszú évtizedeken keresztül inkább el-tart egy nyolcszázézes lélekszámú szegény népcsoportot ahelyett, hogy egyszeri befektetéssel elősegítené, hogy az teljes értékű, a saját sorsáért felelősséget vállaló adófizető állampolgárrá váljon, nem csak ostoba, de számunkra elfogadhatatlan is. Mi nem akarunk adómentességet, nem akarunk eltartottak lenni. És mindent el kell követni annak érdekében, hogy az anal-fabétizmus, amely hosszú évtizedeken át Magyaror-szágon jelen van, felszámolódjon. Higgyék el nekem, ennek a megoldása ma a társadalom egyik legjobb be-fektetése.

S kérem, engedjék meg, hogy programunk néhány fontos elemét kiemeljem.

Önálló Cigány Integrációs Hivatalt kell létrehozni,

amelynek feladata a cigány programok országos koor-dinálása, s amelynek felelőssége, hogy a cigány pro-gramok a kormányzati politika szerves részévé váljanak. Olyan oktatáspolitikára van szükség, amely ösztönzi a cigány családokat, felnőtteket és gyermekeket egyaránt a tanulásra, a továbbtanulásra, erősíti a cigány csalá-dokban a tudás iránti vágyat. A cigányság számára em-berhez méltó életkörülményeket, és az ehhez minde-nekelőtt szükséges munkaalkalmakat, foglalkoztatási lehetőségeket kell megteremteni. Tovább kell fejleszteni a cigányság élethelyzetének javítását elősegítő programokat, mind a lakás, mind a szociálpolitika, mind az egészségügy területén. A cigány fiatalok szá-mára olyan kulturális, sport, szabadidő programokat kell készíteni, amelyek segítik testi, és szellemi fejlő-désüket, segítenek megőrizni kulturális autonómiájuk-at és egyben segítik civilizációs felzárkózásukat is. Regionális kulturális módszertani központokat kell létehozni a cigány közösségek kulturális hagyománya-inak, közösségi életének, saját kulturális és közösségi tradícióinak megerősítésére és ápolására. A felsoroltak egy átfogó cigány program legfontosabb sarokköve, amely elkészült, s amelynek egy része beépült a Fidesz Magyar Polgári Párt 2002. évi választási programjába is.

Hölgyeim és Uraim, tisztelt Kongresszus!

Az eltelt 4 év, a közös kormányzati munka az alap-ja hosszú távú együttműködésünknek. Szó esett már az ösztöndíj megszereződéséről, de nem esett szó arról a munkáról, amelyet a kormányzat, az Országos Ci-gány Önkormányzat és ezen keresztül a cigányság 4 éven át tett, akár a foglalkoztatás, akár a szociálpoliti-ka, akár a vidékfejlesztés területén, vagy a szociális la-kásügy vonatkozásában. Ez a 4 éves munka hatalma-zott fel minket arra mind erkölcsileg, mind politikai, szakmai meggyőződésünkben, hogy ezt az együttmű-ködést folytassuk.

Magyarország jövője elkezdődött, és most először a magyarországi cigányságé is.

A Lungo Drom elnökének a felhívása

A 2002. évi országgyűlési választás már közvetlen a cigányság jövőjéről is szól, a cigányság politikai, parlamenti képviseletét is jelenti. A négy év kormányzati munkára épül ez a hosszú távú megállapodás, amely biztosítja a szociális, gazdasági és politikai képviseletet a cigányságnak, a Lungo Dromon keresztül.

Bebizonyosodott, hogy a Fideszen kívül egyetlen pártnak nincs a cigányságra vonatkozó igazi, átfogó programja.

Arra a kérem a magyarországi cigányságot, éljenek állampolgári jogukkal, menjenek el szavazni és szavazatukkal a Fidesz Magyar Polgári Párt és az MDF jelöltjeit erősítsék!

A jövő elkezdődött

Négy évvel ezelőtt csak bízhattunk az összefogás erejében.

Ma már jó okkal hiszünk benne.

Közös erővel polgári Magyarországot teremtettünk.

Az önbizalom és a bizalom Magyarországot.

Magyarország polgárai európai polgárok.

**Olyan országban akarnak élni, ahol európai
élethelyzeteket teremthetnek a maguk számára.**

Ebben a négy évben bebizonyítottuk:

**a magyar gazdaság képes rá,
hogy az Európai Unió növekedésének
kétszeresét teljesítse.**

Esélyt teremtettünk rá, hogy egy nemzedék alatt
felzárkózzunk Európa fejlett országaihoz.

Tettük a dolgunk mindannyian, családjaink
és gyermekeink boldogulásáért.

Ez tette lehetővé, hogy
idáig eljuthassunk.

A családi adókedvezmény

1999 óta a gyermeket nevelő és dolgozó szülőknek, több mint egymillió családnak nyújt segítséget és bátorítást. 2002-ben az adómentes jövedelem az egygyermekeseknél évi 400 000 forint, kétgyermekeseknél évi 685 700 forint, három- vagy többgyermekeseknél évi 1 410 000 forint. Alanyi jogúvá tettük a GYES-t. Bevezettük a GYED-et. Alanyi jogon jár a családi pótlék és az iskoláztatási támogatás.

● 2006-ig elérjük, hogy az adómentes jövedelem az 1 gyermekes családoknál 1 millió, a 2 gyermekeseknél 2 millió, a 3 gyermekeseknél 3 millió forint lesz. A kiegészítő családi pótlék összegét megkétszerezzük. A rászorulóknak ingyenes étkezést biztosítunk a bölcsődében, óvodában, általános és középiskolában.

A munka becsülete

Ott van becsülete a munkának, ahol a munkabér értéke jóval meghaladja a munkanélküli segélyét. 1998 és 2002 között a 19 500 forintos minimálbért két és félszeresére, 50 000 forintra emeltük. 1998 és 2002 között 236 000 új munkahelyet teremtettünk. A munkanélküliség 8,7%-ról 5,6%-ra csökkent.

● 2006-ra elérjük, hogy a magyar polgárok átlagos keresete megkétszereződjön. Ezt a fizetések emelésével és az adók csökkentésével váltjuk valóra. A 45 év feletti nők és az 50 év feletti férfiak elhelyezkedését járulékkedvezménnyel segítjük. Ahol az európai uniós csatlakozás sem hoz létre elegendő munkahelyet, az állam közvetlenül teremt munkalehetőséget. 2006-ig elérjük, hogy minden dolgozni akaró és tudó polgár munkához jusson. Célunk az, hogy elérjük a teljes foglalkoztatottságot.

Otthon a családnak

1998 és 2002 között a fiatalok első lakásvásárlásának költsége felére csökkent. Már nem terheli illeték a 30 millió forintnál nem drágább új építésű lakás vásárlását. Ezzel 16 milliárd forint maradt az otthonteremtő családok pénztárcájában. A kamatokat 25%-ról 3%-ra csökkentettük az új otthonteremtő hitel bevezetésével. Eddig több mint 40 000 család élt az új otthonteremtésének lehetőségével, és számuk napról napra gyarapszik. Két év alatt több szociális bérlakás épült, mint előtte tíz évben át.

● 2006-ig elérjük, hogy a szociálpolitikai kedvezmény összege 1 gyermek után 1 millió, 2 gyermek után 2 millió, 3 gyermek után 3 millió forint legyen. Elérjük, hogy évente átlagosan 7500 szociális bérlakás épüljön az önkormányzatok közreműködésével.

Az időskor méltósága

Az MSZP-SZDSZ-kormány a nyugdíjak értékét 12%-kal csökkentette. Ezzel szemben a polgári kormány a nyugdíjak értékét 15,9%-kal emelte. 1998-ban a legkisebb nyugdíjak összege 25%-kal nőtt.

● 2006-ig bevezetjük az egyéni számlás nyugdíjrendszert. Mindenki saját befizetéseinek ismeretében dönthet arról, mikor kíván nyugdíjba vonulni. Továbbra is törellenül emeljük a nyugdíjak vásárlóértékét. 50%-kal emeljük az özegeyi nyugdíjak összegét. A nagyszülők a nyugdíj mellett vehetik igénybe a GYES-t is.

1998 és 2002 között az egészségügy támogatását 30%-kal növeltük. Ingyenessé vált az influenza elleni védőoltás az idősek számára. A háziorvosi körzeteket magánosítottuk. Új kórháztervényt születt. Az infláció 2/3-a alá szorítottuk a támogatott gyógyszerek áremelkedését. A fogorvosok kezelése újra ingyenes.

● 2006-ig 606 milliárd forint többlet-pénzt áramoltatunk az egészségügybe intézmények átszervezésére, épület- és eszközközszerűsítésre, a szakdolgozók és szakorvosok bérének emelésére. Számos új szűrőprogram indul a Népegészségügyi Program keretében, hogy egészségesebb, hosszabb életet élhessünk Magyarországon.

A tudás érték

Ahol bezárnak egy iskolát, ott a jövő is bezárul. Ezért megkésztettük az 1100-nál kevesebb lelket számláló települések oktatási támogatását. Megkezdte tanulmányait az a nemesdék, melynek már minden tagja középfokú oktatásban vehet részt. 23 éves korig a második szakma megszerzését is ingyenessé tettük. Megszüntettük a tankönyvek áfáját. Készszeresére emeltük a tankönyvtámogatást.

● 2006-ig bevezetjük a nyelvvizsgát is magába foglaló kétszintű érettségi vizsgát, melynek emelt szintje a felsőoktatási felvételi vizsgával egyenértékű. Ingyen biztosítunk tankönyvet az általános és középiskolai diákoknak. A kollégiumi férőhelyek száma újabb tízezerrel bővül. Valamennyi oktatási intézményt csatlakoztatjuk a világhálóra.

1998-ban eltöröltük az általános tandíjat a felsőoktatási intézményekben. 2001-ben új diákhitelröndszert vezettünk be, melyet már több mint 70 000-en vettek igénybe. 1999-ben tízhez csupán egy fiatal részesülhetett felsőfokú képzésben.

● 2006-ig elérjük, hogy minden második fiatal főiskolára, egyetemre járhatson.

A Széchenyi Terv

Az új magyar gazdasági modell lelke és motorja. Minden támogatásra fordított forintja négyforintnyi vállalkozói tőkét aktivizál a gazdaságban.

● 2006-ig adók és járulékok csökkentésével 1500 milliárd forintnyi tőke lendíti magasabbra a magyar gazdaságot. A Széchenyi Terv ehhez még 600 milliárdot tesz hozzá.

1998 és 2002 között a bajai és dunaföldvári hidat újjáépítettük. Felépült az Esztergomot Párkánnyal összekötő híd.

● 2006-ig négy új híd épül meg a Dunán. Szekszárdon, Dunaujvárosban és kettő Budapesten.

Tíz évvel a rendszerváltoztatás után a magyar vállalkozók végre fővállalkozók lehetnek saját országuk építésében. Az európai hírv magyar mérnöki kultúra ezzel újra viaszanyeri régi, joggal kiérdemelt megbecsülését.

● 2006-ig minden jelenlegi autópályánk eléri az országhatárt.

1998 és 2002 között 203 km árvízvédelmi töltést építettünk és erősítettünk meg. A polgári kormány 7-szer annyit, 31,5 milliárd forintot áldozott erre, mint szocialista elődje.

● 2006-ig még 554 km töltés építését, megerősítését végezzük el.

A kétmillió embernek megélhetést biztosító kis- és középvállalkozások számára biztosítottuk, hogy 2001-ben évi 10 millió, 2002-től pedig évi 30 millió forintos beruházásukat adóalapjukból leírassák. 1998 és 2002 között 39%-ról 29%-ra csökkent a munkáltatói járulékok.

● Az átalányadózásra jogosultak körét tovább bővítjük. Állami kamattámogatással Széchenyi-hitelkártyát hozunk létre a mikro- és kisvállalkozások készpénzigényének kielégítésére.

Biztonságban élni

Kifizettük a rendőrség Horn-Kuncze-kormány által felhalmozott 4,5 milliárdos adósságát. Jelentősen emeltük a rendőrök fizetését, megbecsülését. Szerveztünk bűnözés elleni központot hoztunk létre. A büntetések mértékét szigorítottuk. Az életfogytiglanra ítélt bűnöző már valóban élete végéig börtönben marad. Az ismertté vált bűncselekmények számát 600 000-ről 465 000-re csökkentettük. A drogot első ízben kipróbáló fiatalok számára növekedése megállt.

● 2006-ig 2000 fővel növeljük a rendőrök létszámát. Ezzel elérhetővé válik, hogy a rendőrök a jelenlegi kivonulási idő fele alatt érkezzenek a helyszínre.

Elérkezett a pillanat, melyre a magyar gazdák 1990 óta vártak. A magyar termőföldről és megműveléséből származó hasznót a magyar gazdák és családi gazdaságok élvezhetik. Külföldiek magyar termőföldet nem vásárolhatnak. 2001-ben 4-ről 6 millió forintra emelkedett az östermelői kedvezmény. Több mint 80%-kal emeltük a termelési támogatások értékét. A beruházási támogatások összege kétszeresére nőtt. Sikeresen halad a szövetkezeti külső üzletrészek megvásárlása. Megalkottuk a földtervényt, a helyben lakókat elővásárlási és elő-haszonbérleti joghoz juttató rendeleteket. 2002-ben létrejött a Nemzeti Földalap. Megalkottuk a családi gazdálkodásra vonatkozó szabályokat.

● 2006-ig 800 milliárd forintot juttatunk a mezőgazdaságba. Történelmünk során a magyar gazdák először kapnak ilyen mértékű állami segítséget.

Beindul a gyökeresen új, különlegesen kedvező agrárhitelezési rendszer. 2002-től a családi gazdálkodók saját erő nélkül személyenként 300 millió forint kölcsönt vehetnek fel földvásárlás, telephelyvásárlás, ültetvénytelepítés, gépvásárlás céljából. A hitel kamata 100 hektár megvásárlásáig 0%-os, e felett 3,5%-os.

A hitel futamideje 5-20 év.

Sikereinket az összefogás erejének köszönhetjük

A munkanélküliség négy év alatt 8,7%-ról 5,6%-ra csökkent. Ez már több mint két százalékkal kedvezőbb az Európai Unió átlagánál. Az infláció az 1997-es 18,4%-ról 2001 decemberére 6,8%-ra mérséklődött. 2001-ben kétszer annyit, 175 ezer új gépkocsit vásároltunk, mint 1997-ben. 1998 és 2001 között a mobiltelefonok száma megnégyszereződött, meghaladta az ötmilliót. Eddig már több mint hetvenezren vették igénybe a továbbtanulók számára teret nyitó diákhitelt. A munkavállalók csaknem negyede, 880 ezer polgár számára jelent előrelépést a minimálbér több mint kétszeresére emelt, 50 000 forintos összege. 320 ezer munkát vállaló nyugdíjas összesen évi 15,5 milliárd forinttal gyarapodik, mert eltöröltük a nyugdíj beszámítását az adóalapba. Az otthonteremtő támogatás egyetlen év alatt ötszörösére emelte a családok által igénybe vett hitelállományt, és megkésztette az épülő lakások számát.

A jövő elkezdődött

**MAGYAR
POLGÁRI
PÁRT**

Telefon:

06-40-40-2002

Szeretnénk megismerni az Ön véleményét. Telefonszámunkon az ország bármely pontjáról a helyi hívás költségén hívhatja fel a Fidesz - Magyar Polgári Pártot.

Diszkriminációs jelenségek a romák egészségügyi ellátásában

Az Egészségügyi Minisztérium az Egészséges Nemzetért Népegészségügyi Programban (2001–2010) kiemelt célként határozta meg a halmozottan hátrányos helyzetű – köztük roma – lakosság életkörülményeinek és egészségi állapotának javítását. A programmal szoros összefüggésben a cigányság életkörülményeinek és társadalmi helyzetének javítására irányuló középtávú intézkedéscsomagról szóló 1047/1999. (V. 5.) Korm. határozatban foglaltaknak megfelelően végzi feladatait. A feladatok között szerepel az a kutatási program, amely három részből áll.

1. A cigány lakosság egészségi állapot mutatóiról, az egészségügyi szolgáltatást nyújtó intézmények és az érintett lakosság kapcsolatáról.

2. Kutatás a minősítő rendszerekről (tanulásképeség vizsgáló bizottságok, fogyatékoság besorolás, munkaalkalmasság, leszázalékolás).

3. Az általános iskolás korú roma és nem roma gyerekek egészségi állapotáról és egészségmagatartásáról.

A kutatási területek első két szakaszában megtörtént a lekérdezés, adatregisztráció, az elsődleges eredmények összesítésre kerültek, ezek feldolgozása, értékelése jelenleg folyamatban van. Az országos reprezentatív kutatás keretében 1400 kérdőívet vettek fel a többnyire roma származású kérdezőbiztosok, akik felsőfokú tanintézmények hallgatói, illetve fiatal diplomásai. 60 településen 1200 családot érintett a felmérés. A lakossági csoportokon felül 34 háziorvost és 48 védőnőt is megkerestek a kérdezőbiztosok.

A kutatási feladatokon kívül a népegészségügyi szempontból fontos, prevenciót szolgáló, szűrő-gondozó szolgáltatások körének bővítése is megkezdődött, amely érinti a hátrányos helyzetű lakosságot. Pl. méhnyak rákszűrés, emlőrák, vastagbél rákszűrés, stb.

A 2001-ben az Egészségügyi Minisztérium egészségfejlesztési és mentálhigiénés célok keretében pályázatot írt ki a „helyi közösségek egészségfejlesztési programjainak támogatására,

szűrővizsgálatok előkészítésére”. A pályázaton előnyt élveztek azok a pályázók, akik hátrányos helyzetű és/vagy roma népesség számára terveztek programot.

A telepeken, vagy telepszerű lakókörnyezetben élő roma lakosság életkörülményeinek javítása érdekében közegészségügyi fejlesztési feladatok ellátását kezdte meg az ÁNTSZ. A közegészségügyi szempontból veszélyt jelentő 25 főt meg-

– a romák egészségi helyzete rosszabb, mint a nem cigány lakosságé (kulturális, szociális-életmódbeli okok).

– egészségi állapotuk hasonló a velük megegyező szociális körülmények között élő szegényekéhez.

– a cigányság várható életesélyei nagyon rosszak: 10-15 évvel élnek kevesebbet, mint a nem cigányok.

– az iskolázottság az egyik legfontosabb egészségi védőfaktor tekintetében nőtt

483 a közegészségügyi szempontból veszélyt jelentő telepek száma

haladó telepek száma megyei összesítésben elkészült, ezek száma összesen 483. Az ÁNTSZ-eknél minden megyében cigányügyi referensek és a városokban cigányügyi témafelelősök kerültek kinevezésre a fentiekben jelzett problémák megoldása érdekében. A roma referensek tartják a kapcsolatot az érintett célcsoportokat képviselő szervezetekkel a kisebbségi és települési önkormányzatokkal, illetve a különböző szolgáltató intézményekkel.

Az Egészségügyi Minisztérium társadalompolitikai kérdésnek tekintti a magyar lakosság egészségi állapotmutatóinak javítását. A magyar állampolgárok között a roma kisebbség egészségi állapot mutatói az átlagosnál lényegesen rosszabbak.

Az eddigi kutatási eredmények alapján elmondható, hogy:

a romák lemaradása az összlakossághoz viszonyítva.

– a romák foglalkoztatási helyzete egészségi kockázati tényező.

– a romák lakókörülményei rosszabbak, mint a többségi társadalomé (szegregáció, újra telepeseedés).

– a perinatális halálozás és koraszülések száma még mindig nagyobb a romák körében, mint a nem cigányoknál.

– a cigányság a fertőzések és járványok által veszélyeztetett népcsoport (nem megfelelő higiénés körülmények).

– a leggyakrabban előforduló légzőszervi betegség a tüdőgyulladás és az idült hörghurutok (a nagyon crös dohányzás következményei elsősorban).

– a roma lakosság nagy része egészségtelenül táplálkozik (olcsó zsír- és szénhidrát gazdag ételek, éhezés, alultápláltság).

- a romák körében igen elterjedtek a szenvedélybetegségek.
- a környezetszennyezés és a munkahelyi ártalmak továbbra is veszélyeztetik az érintett romákat.
- anomias állapotra utaló jelek egyes roma közösségeknél.
- a romák egészségmagatartása a hasonló státusú csoportokéval rokon (preventív eljárások alkalmazásának hiánya).
- diszkriminációs jelenségek a romák egészségügyi ellátásában.

Goodman Brinker, az Amerikai Egyesült Államok budapesti nagykövete felajánlotta gyakorlati tapasztalatainak átadását egy, a magyarországi romák felzárkóztatását segítő, összefogáson alapuló intézményes támogatási rendszer kialakításához.

Ezt a diplomata csütörtökön Nyíregyházán, a roma kisebbség foglalkoztatási helyzetével kapcsolatban rendezett alapítványi konferencián közölte.

A nagykövetasszony hangsúlyozta: a civil szervezeteknek, alapítványoknak, az üzleti szférának és a kormánynak szorosan együtt kell működnie a cigányság életkörülményeinek javításában.

Mádi László, a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkára közölte: a kormányzat partner a társadalmi összefogás létrehozásában. Utalt arra, hogy a kabinet már 1999-ben középtávú intézkedési programot hirdetett meg a nehéz sorsú kisebbség gondjainak felszámolására.

Lélegezzünk könnyebben

Általános ismeretek az asztmáról

Mióta létezik a betegség?

Az asztmát már az ókorban is ismerték. Seneca római filozófus, drámaíró és államférfi például gyermekkorától asztmás volt, és mégis negyven éves korában már híres szónokként tartották számon.

Hol fordul elő?

Kiseb-nagyobb számban az egész világon előfordul. Elterjedtsége a fejlettebb országokban gyakran többszörösen meghaladja a szegényebb világ-részekben tapasztalt gyakoriságot. Előfordulása igen sok tényezőtől, így a környezet, főként a levegő ipari és egyéb szennyezettségétől is függ, de összefügg az adott ország, sőt az egyes emberek jóléti viszonyaival is. Magyarországon 1980-ban még 19 ezer, 2000-ben már csaknem 130 ezer a nyilvántartott asztmások száma és több mint félmillió légúti allergiással számolhatunk. Mind az asztmások, mind az allergiások száma rohamosan nő.

Miért van egyre több asztmás?

Az asztma előfordulásának növekedése nagyon sok tényezőtől függ. Egyértelműen kimondható, hogy a fejlett világban szokásos elterjedt életmód, a jellemző kültéri és lakókörnyezeti hatások, a civilizált életvitellel összefüggő testi és lelki következmények, nagyban elősegítik az asztma és a kiváltó alapteregységeinek terjedését. Ugyanakkor nem állítható, hogy az elmaradottabb körülmények között élő társadalmakban nem terjed az

asztma. Vagyis nem igaz, hogy ez csak egy jóléti betegség. Magyarországon túlnyomórészt az általános környezeti hatások a meghatározóak (házipor-atka, parlagfű, pollen, stb.), olyan sajátos kockázati tényezők, mint például a rossz fűtött, nedves, penészgombával fertőzött lakás.

Meggyógyítható?

A jelenlegi ismeretek szerint nem, de a betegség jól kezelhető, a felismerten asztmás beteg tartósan tünetszegény vagy akár tünetmentes állapotban tartható, a romlás megelőzhető. Van úgy, hogy a beteg évekre, évtizedekre is tünetmentessé válhat, a betegség idősebb korban el is múlhat. Azonban az asztmás hajlam életünk végéig fennmarad és bármikor újra fellobbanhat.

A pozitív és a negatív lelkiállapot szerepe

Az asztmában elismerten súlyosbító szerepe van a stressznek és az érzelmi igénybevételnek, az örökletes és szerzett érzékenységeknek. Kialakulásában a testi és a lelki tényezők együttesen játszanak szerepet. Az asztma egyike azon kórfomáknak, amelyeket a kutatás lelki eredetű, pszichoszomatikus betegségeként tart számon. Napjainkban ismét megnőtt az érdeklődés az asztma lelki háttere iránt, hiszen az asztma népbetegségnek tekinthető. Hazánkban is alig akad olyan család, melyet e betegség ne érintene.

Az asztmás személyiségét a függőség és a függetlenség érzéseire való, szélsőségesen ellentmondásos viszonyulás jellemzi. Ez határozza meg a gátlásokat, a hangulat és az

érzelmi állapotok bizonytalanságát, és az emberi kapcsolatokra vonatkozó túlérzékenységet. Az asztmás nehezen sír, nem képes kimutatni szenvedését. Sokszor a rohamok megszűnnek, ha a beteg képessé válik a sírásra.

Az asztma lelki hátterének kutatásával széleskörű szakirodalom foglalkozik. Felmérések támasztják alá, hogy az asztma gyermekkorban gyakoribb, és a serdülőkor előtt csaknem kétszer annyi fiú betegszik meg, mint lány. Idősebb korban viszont a nemek aránya kiegyenlítődik.

Az asztmás roham a szervezet túlságosan érzékeny reagálása, viselkedése allergének, „idegennek” minősített külső anyagok, illetve behatások ellen. Allergiás asztma esetén külső környezeti tényező, pl. pollen, kutya-, macskaszőr, vegyi anyag, stb. váltja ki a rohamot, míg a nem allergiás asztma esetén ilyen tényező nem mutatható ki, tulajdonképpen ez a testi – lelki alapú asztma.

Az asztmás betegek, az évek, évtizedek múlásával egyre többet tudnak meg betegségükről, és ez egy értékes tudás. Komoly tapasztalatokkal rendelkeznek az asztma elviselésében, az asztmával való együttélés gyakorlatában. Az Asztmás és Allergiás Betegek Országos Szövetsége (ABOSZ), 2001-ben kiadott ismeretterjesztő anyaga, melyet **Pós Péter** a szövetség elnöke állított össze, ezeket a tapasztalatokat, általános tudnivalókat, életmódbeli példákat tárja a tájékozatlan beteg-társak, valamint a velük egy környezetben élő hozzátartozók elé.

Az ABOSZ kiadványából
összeállította:
Lukács Ilona

„Nem elég a célt látni, járható útja kell!” – írta **Váci Mihály** az egykor szinte nemzedékem himnuszának számító versében. Egy narancsos-sárgás – nem túl igényes küllemű – könyvecske idézte elém gondolatát, amely a módszeresen közhellyé koptatott „*A hátrányos helyzet csökkentése érdekében*” címet viseli. A még kellemes nyomdászagot árasztó, alig pár hete megjelent kiadványt *dr. Mezei Gyula* és *Petró András* gyúrta egységes kötétté, a Budapesti Műszaki Egyetem Pedagógiai Tanszékén diplomát szerzett hat hallgató szakdolgozatából. A feltutacnyi tanulmányból három, cigány tanulókkal kapcsolatos. *Kovács Lászlóné* egy követésre méltó törekvés gyakorlati megvalósulásáról számol be, amikor azt mutatja be, hogy miként zárkóztatják fel a cigány tanulókat Kiskunhalas általános iskoláiban. Azoknak a gyerekeknek teremtenek ezzel valamelyest jobb életesélyt, akik családjukkal egyik napról a másikra élnek, akiknek szülei tartós munkanélkülivé válva – munkaalkalmak híján – a teljes kilátástalanságba süllyedtek. Kiskunhalason nagyon jó eredményt értek el az iskolakezdési esélyegyenlőség kiküzdésében azok az óvodák, amelyek cigány származású közösségfejlesztőket és szociális asszisztenseket alkalmaztak. Az iskolák között akad, amely egyedülálló higiéniai programot szervez azoknak a gyerekeknek, akiknek otthon nincs jó lehetőségük a fürdésre. Abban, hogy a mindennapos tisztálkodást ne lengje körül semmiféle megcsúgyenyülés érzése, itt is cigány származású szakképzett gondozók segítenek. A tanórákat egyénre szabott lépésekkel való haladással tették sikerélmény-düssá, de a tanórákon túli foglalkoztatásokról is számos kedvező példát ismertet a szerző. *Halasi Márta* a kállói II. Rákóczi Ferenc általános iskola, cigány tanulók körében végzett iskolakísérleteit ismerteti. A kétéves időtartamú felzárkóztató első osztályt, a felnőtt életre felkészítő „kisház” modellt, a képesség szerinti csoportbontást, a kis létszámú első osztályokat, valamint a John Dewey-féle projektet. Ez utóbbiban a tanulók szakmai felkészítését a sajátos szociokulturális hagyományokkal ötvözték (kosárfonás, fazekasság, nádszövés, gyógynövénygyűjtés). Részletes beszámolót olvashatunk az iskola felzárkóztató cigány nevelési-oktatási programjáról is. *Antóni Judit* a tiszabői általános iskoláról tesz jelentést. 2001-ben írt és elfogadott szakdolgozata azért számít különlegesnek, mert a nagy hírű – a Palacsinta Hangja című kötet megjelenése kapcsán, bő egy évvel ezelőtt e hasábkon is ismertetett – Freinet-műhely cigány osztályának kibocsátása, és a műhely megszűnte utáni állapotokról ad fájdalmas tudósítást. A cigány tanulók aránya azóta is egyre nőtt. Az iskola 309 diákja közül ma már 306-an cigányok. 1992-től az oktatási intézmény etnikai programmal működik. Ennek része az órakerékzet átalakítása (néhány tantárgyat emelt óraszámban tanítanak, bevezették a cigány népismeretet, cigány hírességeket hívnak meg stb.), de továbbra sincs tornatermük, technikatermük, s ráadásul már több szükségintantermet sem tudnak kialakítani. Erre való tekintettel dolgozták ki címzett támogatási pályázatukat,

amellyel egy száz férőhelyes óvodát, nyolc tantermes általános iskolát és egy tornacsarnok kialakítását akarják megvalósítani. A hosszú távú elképzeléseket is kidolgozták. Ezek az iskola-előkészítés javítását, a zenei és manuális nevelést, a délutáni tanulás feltételeinek megteremtését célzó részfeladatokból állnak. Egyetlen egy gyerek sem ebédel az iskolában, mert a szülők a térítési díjat képtelenek megfizetni, az önkormányzat pedig oly szegény, hogy maga sem képes átvállalni a szülőktől ezt a terhet. Több tantárgynak nincs szaktanára sem. A két sikerekről beszámoló tanulmány ezzel – a gyors és hathatós külső beavatkozás nélkül – a közeli iskolacsődöt sejtető dolgozattal válik teljessé. Így folyunk ma a hétköznapi tudás-csaták, ez történik ma Magyarországon a felnövekvő cigány nemzedékkel, illetve hátrányaik csökkentése ügyében. A kötet, amely a Közoktatás-vezetés időszerű kérdései sorozat részeként jelent meg, a Műegyetem Pedagógiai Tanszékén szerezhető be.

*

Nyolcadik alkalommal jelent meg idén a *Fehér Fiúzet*, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda (a NEKI) évkönyve. 2001-ben a NEKI-hez összesen 136 kérelem, írásos panasz érkezett, amelyből 21 hátrányos megkülönböztetést állapítottak meg. A legtöbb ezek közül rendőrségi, személyiségi jogi, illetve önkormányzati diszkrimináció volt. A megyék közül Pest, Borsod-Abaúj-Zemplén és Nógrád megye áll élen a cigányokat ért hátrányos megkülönböztetés feltárt eseteiben. A *dr. Furmann Imre* által szerkesztett kötetben döbbenetes erejű eseteírásokkal szembesülhetnek mindazok, akik esténként kényelmesen hátradőlve karosszékeikben elhiszik, hogy a lappangó – s a felszínre törő – cigányellenesség csak afféle közirói aknamunkaként kerül időről-időre a hírlapok elemzéseibe közé. Különösen gyalázatos, ha az élő sebekre egy hivatásos írástevő szór sőt, ha a még eleven parázsra az értelmiség „felkentje” pózában tetszelgő újságíró önt olajat. Az Iroda által képviselt felperes szerint a MIÉP lapjában, a Magyar Fórumban a „Cigányok rémuralma...” című cikk szerzője egy egész község cigányságát sértette meg emberi méltóságában, s ezért fordult a bírósághoz jogorvoslatért. Egy másik ügyben ismeretlen tettesek sorozatosan kövekkel hajigálták, rasszista jelszavak skandalásával, majd fizikai bántalmazással háborgattak egy lakásépítési kedvezménnyel telket vásárolt, s építkezésbe kezdő cigány házaspárt. Bár az igazság az ő oldalukon van, s noha feljelentést is tettek, a további támadások elől végül mégiscsak el kellett költözniük a faluból. Újabb rémregény, de ezt is a valóság szülte: egy – lehetséges, hogy orvosi műhiba miatt – elvesztett magzattal kapcsolatos műtét során úgy tettek további szülésre képtelenné egy fiatalasszonyt, hogy félig öntudatlan állapotában nyilatkozatot írtak alá vele, el sem magyarázva neki a végzetes műtét mibenlétét, azt, hogy mit is jelent a számára ismeretlen „sterilizálás” kifejezés. Képzelnének maguk elé egy másik cigány nőt, aki pechére ott tölti az estét egy szórakozóhelyen, ahol

ellopják egy férfi ékszereit! Ő is gyanúba keveredik, házkutatást tartanak nála s lefoglalják saját ékszereinek zálogcéduláit. Előzetes letartóztatásba helyezik. Mire tisztázza magát, és szabad lábra kerül, a zálogcédulák lejárnak. Mivel pedig a rendőrség a zálogházat nem értesítette, azok értékesítették a hölgy értéktárgyait. Ráadásul a zálogjegyek mindegyike korábbi keltezésű volt, mint az elkövetés időpontja, azaz eleve semmi igazi ok nem volt rá, hogy azokat lefoglalják. Azt a születésétől fogva enyhe szellemi fogyatékoságban szenvedő, írni és olvasni nem tudó fiataalt is az Iroda ügyvédei képviselik, akit egyetlen bizonyítékként, saját beismerő vallomására alapozva állítottak bíróság elé, noha a vallomásra – elmondása szerint – a rendőrök bántalmazással kényszerítették. Tény, hogy az anyja tájékoztatta fogyatékoságáról a rendőröket, kérve, hogy kihallgatásán ott lehessen, ám ezt a kérését figyelmen kívül hagyták, és durva szavak kíséretében elzavarták az asszonyt. Egy másik eset is különösen sérelmes. A gyesen, majd gyeden lévő kismamát – a munkahely egyetlen roma dolgozóját – „elfelejtették” értesíteni a cég megszűnéséről, s így kimaradt a végkielégítésből, amit kivétel nélkül, mindenki más megkapott. Azóta ugyan minden fórumot megjárt, de mindenütt

elutasították, noha kétségkívül súlyos joghátrány és tetemes kár érte. Rajta még – mivel nagyon későn fordult hozzájuk – a NEKI sem tudott segíteni. Számos más, hasonlóan figyelmet érdemlő, igazságérzetet borzoló ügy szerepel az idei Fehér Füzetben. Nyilvános szórakozóhelyen – megalázó körülmények között – ki nem szolgált cigányok, lakásügyi diszkriminációk szenvedő alanyai, rendőrségi túlkapások áldozatai, szociális méltánytalanságok elszenvedői keresik igazukat, igazságszolgáltatásba vetett hitüket az Irodánál. Cigányságuk mellett az is összefüzi őket, hogy végtelenül kiszolgáltatottak, hiszen legtöbbjük teljesen járatlan a jog határmezsgyéin, s pénzük sem igen van igazuk kivívására. A NEKI az egyetlen mentsvárunk, ügyvédei utolsó reménységünk, hogy a bíróságok talán nemcsak jogot, hanem igazságot is szolgáltatnak számukra. A NEKI körül nincsenek csatazajok, csak – mint mostani kötetük is jelzi – szépen, csendben és többnyire eredményesen teszik a dolgukat. Övezzé a legnagyobb tisztelet Furmann Imrét és harcostársait! (A Fehér Füzet 2001., más üzletek mellett, a budapesti Osiris Könyvesboltban is kapható.)

– Hegedűs Sándor –

Miért szeretem?

A Biblia

A Biblia szó eredeti fordításban könyvecskét jelent. Valójában azonban ő maga a könyv, a könyvek könyve, az egyetlen, amelyet népünk – és más népek – legrégebbi olvasmányának tekinthetünk, s amely ma is ott található majd mindenki könyvespolcán.

Az egykor Héber és Görög nyelven írt Ó- és Újszövetség történeteinek fordítása az európai népek anyanyelvének alapja, megteremtője, tökéletesítője. Így a Biblia attól sem idegen, aki pedig sohasem forgatta. Hiszen ő is azt mondja a hitetlenre, hogy „tamászkodik”, a bőségre, hogy „kánaáni”, a besúgóra, hogy „árulkodó Júdás”, legfeljebb nem tudja az eredetét. Ahogy azt sem, hogy voltaképpen a Héber nyelvből vettük át az ősmagyarnak tűnő felsőfokot: „Halálának halálával halsz!”

A Bibliát ismernie, olvasnia kell hát a modern embernek is, mert az nemcsak vallásos, erkölcsi alaptanítások gyűjteménye, nemcsak az ókori kelet kultúrájának szerves része, hanem máig ható, a ma kultúráját is át – meg átszövő mítoszalap, örök forrás, melynek ismerete nélkül érthetetlen az irodalom, a képzőművészet, a zene.

A Biblia a könyvek könyve, amit eddig 1884 nyelvre fordítottak, s a Földön csak tavalý tízmillió teljes kötetet, illetve 40 millió Újszövetséget és más bibliai témájú könyvet vásároltak az emberek.

Talán kevesen tudják, hogy Budapesten a Ráday utcában több éve mű-

kodik a Biblia Múzeum, ami a Művelődési Minisztérium támogatásával nyitotta meg kapuit, a református egyház rendezésében. E kiállítás a maga nemében egyedülálló a világon! Látható itt az eddig ismert legrégebbi Héber nyelvű bibliatöredék, amely a Holttengeri tekercsekkel együtt került elő Qumrán közelében, és az a koromfekete kő is, amit Mésa-kőként ismer a világ, s ami száz-egynéhány esztendővel ezelőtt került napvilágra, tanúbizonyságul arra, hogy a bibliai történetek valós történelmi eseményeket rögzítettek. A „Mésakő” 2800 esztendő feliratának megfejtése előtt a tudományos világ csupán megelőlegezhette az Ótestamentum történeteinek hitelét.

Ez a különös kiállítás végigkíséri a Szent Könyvecskék születését, bemutatja a bibliai népek életét, történetét, s azt, hogyan jutottak el a Héber és a Görög nyelvű bibliai szövegek száz és száz másoló keze nyomán az első könyvnyomtató műhelyig, végül pedig a mai kor emberének kezébe...

szécsimagda

*Nehéz döntés,
munkában a zsűri*

A legszebb

2002. február elsején először vála

Országos Cigány Információ

A zsűri döntése alapjá

Bellovitz Bernadett, első u

második udvarhölgye pe

*A legszebb cigánylány, Bellovicz Bernadett
fejére Farkas Flórián, az OCÖ elnöke
tette fel a koronát*

*Bordás Andrásné Rózsika
az OCIMK igazgatója*

Cigánylány

tottak cigány szépségkirálynőt az
és Művelődési Központban.
a legszebb cigánylány
arhölgye Bellovitz Adrienn,
g Budai Zsuzsanna lett.

A gyönyörű indiai nagykövetasszony
gratulál a győztesnek

Turáért Emlékérem a cigány kultúra ápolásáért

Tosko, a hegedű szerelmese

Tura várossá avatásának
ünnepségén a cigány kultúra
ápolásáért,
a néphagyományok őrzéséért,
hírnevük öregbítéséért
Turáért Emlékérmet
vehetett át
Szénási Bertalan Tibor.

Beszélgetőtársammal már korábban is készítettem riportokat. Az egyik még 1994-ben jelent meg a Lungo Drom című újságban, de olvashattak róla 1999-ben a turai Hírlapban is. Itt utaltam arra, hogy Szénási Tibor néven nehéz volna megtalálni az utolsó turai cigányprimást, mert itt mindenki becenéven ismeri egymást.

Tibor barátom a Tosko nevet viseli. Nem szégyenli, sőt nagyon is büszkén viseli, ugyanis ezt egykori tanítómesterétől, a legendás cigányprimástól, Bercitől kapta, akinek a bandájában egészen fiatalon került be nagybölgösként.

Beszélgetésünket – ahogy ez ilyenkor lenni szokott – a gyennekkori emlékek felelevenítésével kezdtük.

– Hat gyermekes cigánycsalád első gyermeke voltam. Azt hiszem, nem kell bemutatnom azokat a gondokat, amelyek a múlt század 30-as éveiben sújtották a cigánycsaládokat. Nekem már ez idő tájt is az tette széppé az életemet, hogy megismerhettem Berci bandáját, és szerencsére Berci is észrevett engemet. Bekerültem a bandába, amely általában 9 tagú volt. Közben 16 éves koromban megnősültem és azóta is boldog házasságban élünk.

– Népes család vesz körül.

– 10 élő gyermekem van, köztük 8 fiú és két lány. 22 unoka és 6 dédunoka teszi nagyon széppé öreg napjaimat.

Közben megérkezik a nagyszülők egyik kedvence, a harmadik osztályos unoka, Szénási Hajnalka. Azonnal meglátja az asztalon hagyott kitüntetést és okleveleket. Arcára büszkeség ül, és szeretettel bújik a nagyfi ölébe. Ő veszi észre azt az érmet is, amelyen ez olvasható: A Népdalkör örökös tagja – 1998.

– Biztosan hallottál róla – mondja vendéglátóm –, hogy 20 évig tagja voltam a

Kék szívráncú népdalkörnek, melyet Sára Ferenc népművész vezetett. Nagyon jól éreztem magamat közöttük, mert úgy érzem, hogy megbecsülték, elismerték a munkámat.

– Ma is dolgozol.

– Igen. A Zoli és barátai együttes munkájában veszek részt aktívan, de Unger Balázs gyermekzenekarát is rendszeresen segítem, emellett pedig Blaskó Csaba zenetanfolyamán tanítok folyamatosan. Úgy érzem, érdemes ezt a munkát végezni, mert talán azt eredményezi, hogy az itt tevékenykedő gyermekek majd tovább folytatják a cigányzene ápolását. Nemrégén részt vettünk Nagykorörsön egy népi zenekaroknak szervezett találkozón, ahol a turaiak nagy elismerést arattak. Egyébként a hatvani zeneiskolában is jár egy tehetséges cigánygyermek, Szénási Norbert. Ő is lehet a turai cigánymuzsika egyik jövőbeli művelője.

– A muzsikán kívül sokszor találkozhattunk veled a közéletben is.

– Mindenütt, ahol megfordultam, a helyi cigányság érdekeit igyekeztem képviselni. Jól eső érzés azt tudomásul venni, hogy a turai cigányság tagjainak többsége rendszeresen dolgozik, és a telepen egyre több lakás, üzlet épül. Úgy érzem, ebben nekem is volt némi szerepem. Ugyanakkor azt is el kell mondanom, hogy a kitüntetésekön kívül is sok elismerést kaptam a munkámért. Nagyon jólesett, hogy városunk plébánosa, András atya is többször elismerte munkámat. Nem-

Tosko, a turai cigány primás Fotó: Takács Pál

régiben beteg voltam, kórházba kerültem, ahol megműtöttek. A betegágyamnál meglátogatott Tóth István polgármester úr is, aki egyébként játszik is a Szobi zenekarban. De eljött hozzám a kántor úr, Sára Ferenc népművész és más ismert közéleti személyiségek. Ez nagyon jólesett nekem és a feleségemnek. Hálás vagyok hű társamnak, aki mindig segítette zenei és közéleti munkásságomat.

– Nagyon jó egészséget és még sok sikeres szereplést kívánunk neked, a talán nem is „utolsó turai cigányprimásnak”.

Takács Pál

Terike gondja

- Balatonfüred szégyene

Sok megdöbbenő, torokszorító riportot hallgattam már **Varga Ilona** szerkesztőriporter felfedezése folytán, aki személyiségével, empátiájával vonzza az esetteket, az emberi méltóságukban megbántottakat, de valamennyien túltett a legutóbbi (február 22.) elszomorító, az alullévők társadalmi korrajzát felvázoló beszélgetés, amely egy okos, értelmes, állami gondozásban nevelkedett, de becsületben, tisztességben élő cigányasszony, **Fodorné Barkóczi Teréz** kálváriás útját vetíti elé.

Már egyedül a kérdés is sejteti, hogy nem közönséges ügyről van szó. Varga Ilona – bizonyára, hogy még hitelesebb legyen! – arra kéri Terézt, mondja el ő, hol beszélgetnek, s írja le a környezetét, lakhelyét. Elszomorító, hogy szinte már-már közönnyel, s a legtermészetesebb módon válaszolja Barkóczi Teréz, a Balatonfüredi Cigány Önkormányzat vezetője, aki a Cigány Demokrata Szövetségnek is tagja, hogy „a balatonfüredi állomás WC-jében beszélgetünk, ez a lakásunk, itt élek a kis-

fiammal aki pap szeretne lenni, s egyházi iskolában tanul”.

S a továbbiakban kiderül, hogy ebben a helyiségben akasztotta fel magát a férje, és a kisfia vágta le. Még elképzelni sem lehet, milyen traumát, s máig ható sokkot élhetett át a kis Kálmán, aki, ha megérkezik az iskolából előbb telefonál az anyjának, bejöhet-e a „lakásba?” Teréz, ahogyan a füredi emberek szólítják, köztisztletnek örvend, s nem csak a cigányok, hanem a nem cigányok között is. Közéleti ember, nem ijed meg a munkától, elvállal takarítást, utcasöprést, az elesetteknek kérvényt ír, segít ahol tud. Csak éppen rajta nem segít senki. A balatonfüredi híres cigányprimás **Horváth János** lánya – mint ezt ő maga vallja – 1988-ban, az akkori polgármester, **Szalai László** kérésére vállalta el az állomás WC-jének az üzemeltetését. Nem kapott a toalett üzemeltetéséhez segítséget sehonnán. „Kölcsönt vettem fel, hogy elfogadható állapotba hozzam, s kinyitottam. A polgármester ígérete szerint nyakába vette a várost, hogy Teréz-

kének fedelet kerítsen. Nem sikerült.” Ő javasolta, hogy költözzek be az állomásnál az ügyeletesek helyiségébe. „A hallgató bizonyára most csodálkozni fog. Varga Ilona keresve a csapdából kivezető utat feltette a kérdést az új polgármesternek is, aki így válaszolt: „Barkóczi Teréz nem jogosult szociális bérlakásra.”

A megszólaltatott fürediek a város szégyenének tartják e csonka család helyzetét, de segíteni nem tudnak. A közelmúltban az ország legszegényebb cigány politikusaként mutatták be Terézt. Bizonyára az egyik legszegényebb. Varga Ilona, a gondra gyógyírt kereső lelkiismeretes szerkesztő feltette a kérdést: Ha már a kis Kálmán papnak tanul, lehetséges lenne-e az, hogy az egyház az önkormányzattal együtt közösen segítene egy embertelen körülmények között élő családon? Egyik önkormányzati képviselő lelkiismerete megszólalt:

„Terike gondját mindenképpen megoldjuk, mert ez a város szégyene!”

(Ökrös)

Cigány Magazin

Talentum

Bárki és bárhogyan bukkant is a nyomára a kis duci, a riportban elegáns ruhában bemutatott alig nyolc - kilenc éves **Bertók Tiborra**, elismerést érdemel. A kis roma fiút, a Roma Magazin március 4.-i adásában mutatták be. Örülök, hogy vannak jószemű kollégák, akik felfedezik a Bertók Tiborhoz hasonló talentumokat, tehetségeket.

A hozzáértő tehetséges muzsikuskok, elsősorban a hegedűsök, meggyőződ-

hetek a kisfiú által előadott számok hallatán, hogy valóban nem egy hétköznapi gyerekről van szó. Nem mondanám, hogy csodagyerek, mert a cigányok között – hála Istennek – annak ellenére, hogy nem sok becsülete van a cigány muzsikának, a magyar nótának, a muzsikusk családok őrzik, ápolják a hagyományt és sok tehetség van.

Tibi mestere **Dobi Géza** azért drukol, vajon talál-e olyan hegedű-

művészt, iskolát, aki elvállalná Bertók Tibor tanítását. Fontos lenne, mert egy valóban csiszolatlan gyémánt kerülne a kezébe, s a zenei világ nyerne, s mi lennénk gazdagabbak általa. Remélem nem vész el ez a tehetséges cigány fiú, s felfigyelnek rá valamelyik zeneiskolában, akadémián, előkészítőn. Hallani fogunk még róla, s élvezzük játékát.

(f. k.)

Barátságos a járdánházi iskola

Ózd és Borsodnádassd között meghatározó szerepet tölt be a járdánházi intézmény. Méhész Dezső, a IV. Béla Általános Iskola intézményvezetője fiatal nevelőként kezdett el dolgozni Járdánházán. Magyar-történelem szakos tanárként tanít ma is, s több mint három éve igazgató. Erős a kötődése a településhez, mert a tanítványai szüleit is volt szerencséje látni az iskolapadban. Méhész Dezső a beszélgetésünk elején leszögezte, hogy a járdánházi iskola ellentmond azoknak a statisztikai adatoknak, amelyek a tanulók létszám csökkenéséről beszélnek országos viszonylatban.

Figyelnek a gyerekekre

– 1996-tól egyharmadával növekedett a tanulói létszám, s ma 223 gyerek tanul itt a korábbi 152 helyett. Más községekből is törekszenek ide gyerekek, mert barátságos és a gyermekekre odafigyelő az iskola. Tudatosan törekszünk arra, hogy Ózd és

Borsodnádassd között meghatározó szerepet töltsünk be. A szülői sajtó-hagyomány kedvező képet őriz az iskola előéletéről is. A nevelőtestület átlagéletkora 38 év, ez kedvező, mert a tanár így képes partnerként tekinteni diákjaira. Elfogadja ezt a szemléletet, amely most a magyar közoktatás iskola filozófiájának meghatározó eleme – hangsúlyozta Méhész Dezső. Elég sportos beállítottságú is az intézmény, a szabadidős tevékenységek megmozgatják a tanulók többségét, így kötve őket a versenyszerű és iskolai tömegsporthoz. Itt működik a Diósgyőri Alapfokú Táncművészeti Iskola kihelyezett tagozata, s három csoportban 70 gyerek táncol heti rendszerességgel.

Az informatikaoktatás a 3-8. osztályig minden évfolyamon folyik. Kevés a számítógéppark, de a gépek nagy memóriakapacitással rendelkeznek és gyorsak. A német nyelvet a 3. osztálytól tanulják a diákok, az idén pedig szülői kérésre két csoportnál az angol nyelv oktatása is elkezdődött.

Romafelzárkóztatás

Az intézményvezető elmondta, hogy alapfeladat-ellátás a roma gyerekek felzárkóztatása. Ez nemcsak a közoktatás keretein belül végzett tevékenység, mivel ehhez széleskörű pályázati támogatás is kapcsolódik. A pályázati lehetőségeken keresztül a szociális gondoskodás is része ennek a fontos munkának.

– Tanulmányi ösztöndíjasaink vannak a Soros Alapítvánnyal, az Országos Cigány Önkormányzat pályázati pénzeinek felhasználásával az utóbbi években többnapos kirándulásokat, erdei iskolai programokat szerveztünk. Tavaly decemberben 45 roma gyerek vehetett részt múzeumi és barlanglátogatáson Lillafüreden. Szolgáltatási jellege van annak, hogy az alsó tagozatban két napközis csoport működik roma gyerekek számára.

– Járdánházán a felzárkóztatás miatt egyre több, a kisebbséghez tartozó szülő akarja, hogy a gyermeke óvodás és iskolás legyen, s tanuljon. Ezek a

A járdánházi iskolakomplexum

szülők igénylik, hogy gyermekeik olyan iskolában tanuljanak tovább, amelyek érettségit és szakmát is adnak. Ezért volna fontos az új óvodaépület megépítése, az iskoláskorú gyerekek számának növekedése miatt. Az iskolának is nagy szüksége lenne azokra a területeire, amiket jelenleg az óvoda rendelkezésére átadott.

Az oktatási szakember kiemelte: az 50 fős óvodában olyan gyerekek felvétele kerül elutasításra – férőhely hiánya miatt –, akiknek az iskolaérettség eléréséhez hosszabb idejű óvodai foglalkoztatásra lenne szükségük. Az iskola oktatási színvonalára jellemző, hogy tanulói nem kevés

számban országos tanulmányi versenyek döntőibe is bejutnak. Az intézmény egy logopédiai szolgáltató központ is, mivel az Ózdi Nevelési Tanácsadó logopédus, pszichológus és fejlesztő pedagógus szakemberei hetente kijárnak, így az nem jelent a szülőknek utazási költséget Ózdra.

A település centruma

– Az iskola és az óvoda a község közepén található. Szeretnénk, ha a sport és a közművelődés központjává is válhatnánk. Ennek érdekében történik a sportudvar kialakítása, ami a település életére is nagy hatást

gyakorolhat. A tornatermet rendszeresen használja a felnőtt lakosság is, a helyi és környékbeli igények kielégítése biztosított. A Járdánházi Iskoláért Alapítvány együttműködő erő, a szülők és az önkormányzat nagyon komoly anyagi támogatást adnak. Mint megtudtuk, az intézményben hosszú évek óta folyik katolikus és református hitoktatás is. Mészáros Dezső legfontosabbnak azt tartja, hogy a járdánházi IV. Béla Általános Iskola mindig nyitott legyen, tudjon alkalmazkodni a környezetéhez. Legyen ereje megújulni, mert a községért van és dolgozik.

Józsa Zoltán

Esély a boldoguláshoz

Szélesedő képzési kínálat Ózdon

„Tovább folytatjuk a fiatal pályakezdők és a hátrányos helyzetben élők szakmához juttatását mielőbbi munkavállalásuk elősegítése érdekében. Már be lett adva a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Munkaügyi Központhoz, az ez évre tervezett képzések tervezete” – vázolta érdeklődésünkre idej terveiket Fazekas Zoltán, az Észak-Magyarországi Regionális Átképző Központ Ózdi Kirendeltségének vezetője.

– Tanfolyamaink között szerepelni fognak ipari, területi építőipari képzések, kőműves, szobafestő-mázoló, valamint gipszkar-ton-szerelő és asztalos szakma – folytatta. – A munkáltatók részéről nagy igény mutatkozik képzett varrónők alkalmazására, ezért az idén több ilyen tanfolyamot is indítunk. Remélem a minimálbéremeléssel czek a munkakörök is elnyerik méltó helyüket a munkakörök palettáján. Informatikai és

ügyviteli területen különféle számítástechnikai, irodai és ügyviteli technikai, ügyintézői tanfolyamokat tervezünk indítani. Ez évben felsőfokú szakképzések is lesznek gazdasági informatikus, illetve multimédia fejlesztő területen. A humán jellegű tanfolyamok között igény van a kereskedelmi, a szociális, valamint a nyelvi továbbképzésekre is.

– Milyen pénzügyi forrásokból valósulhat meg mindez?

– A munkanélküliek, a pályakezdők számára tanfolyamaink tandíjmentesek, a teljes képzési költséget a munkaügyi központ kirendeltségei fedezik a Decentralizált Foglalkoztatási Alapból. Ezen túl több társintézménnyel együttműködve pályázatok útján folytatunk képzéseket, mint például jelenlegi tanfolyamaink egy részét az Európai Unió PHARE-támogatásával szervezzük.

– Mennyien végeztek a tavalyi évben?

– Kirendeltségünkön több mint ötszáz résztvevő kapott államilag elismert, úgynevezett OKJ-s bizo-

nyítványt, vagy egy munkakör betöltéséhez szükséges munkaerőpiaci bizonyítványt. Hallgatóink több mint fele állással rendelkező munkavállaló, akik munkahelyük megtartásához, illetve a szakmai továbbképzésekhez szükséges ismereteket szerezhették meg nálunk. Öröndetes, hogy a vállalatok, intézmények felismerték a képzés fontosságát, s kihasználják azokat a jogszabályi lehetőségeket, amelyek saját dolgozóik továbbtanulásához rendelkezésre állnak.

– A szakma megszerzése az egyéni boldoguláshoz vezető utat jelenti?

– A megszerzett tudás, szakképzettség birtokában, végzett hallgatóink jó eséllyel találhatnak maguknak munkát, így teremtve biztos megélhetést családjuk számára. Az Ózdon és térségében elindult pozitív gazdasági folyamatoknak aktív részesei vagyunk, s képzési kínálatunkkal hozzájárulunk a régió foglalkoztatási gondjainak enyhítéséhez, az itt élők boldogulásához.

Józsa Zoltán

Nőnap

Magyarországon 1914 óta
köszöntik minden év
március 8-án a hölgyeket.

Az ünnep eredete már
elhomályosult, sokan inkább
figyelmes gesztusként tartják
számon.

Történelmi előzménye 1910-re
vezet vissza,

amikor Koppenhágában,
a Szocialista Nők konferenciáján
elhatározták, hogy egy 53 évvel
ezelőtti – textilgyárban dolgozó
nők sokasága tüntetett
a béregyenlőség mellett – női
mozgalom emlékére minden év
március 8-án legyen
Nemzetközi Nőnap,
ami a női emancipációs
küzdelmek egyik eredménye.

Lakatos Oszkár, az OCÖ alelnöke is virágokkal várta az ünnepeltek

A gyengébb nem képviselői többféle-
képpen tekintenek erre a napra. Van aki
elvárja, hogy megemlékezzenek a
nőnapról, mások viszont erőltetett illendő-
ségnek tekintik az e napon szokássá vált
virág ajándékot. De valljuk be kedves
hölgy társaim! Azért ezen a napon, amikor
kollégáink, férfi ismerőseink felköszön-
tenek minket egy szál virággal, nem a
harcos, emancipált éntünk, hanem az izing-

verig nőiességgel megtelt lényünk és női
büszkeségtől dagadó lelkünk mondja,
hogy köszönöm.

Bár a modern társadalomban a nőknek
szabadon kell eldönteniük, hogy a család
és a karrier között milyen egyensúlyt
alakítanak ki, a cigány nők emancipációja,
társadalmi elismertsége még nem
következett be, annak ellenére, hogy ott
ahol a lehetőség biztosított, a gyerek-
nevelés mellett aktív munkát végeznek.

Az Országos Cigány Információs és
Művelődési Központ (OCIMK)
március 7-én a Nőnap alkalmából, az
ország minden részéből meginvitálta
a cigány kisebbségi önkormányzatok el-
nök és elnökhelyettes asszonyait,
ahol vendéglátással, ajándékkal és a 100
Tagú Cigányzene-
kar ünnepi műsorá-
val köszönték meg
áldozatos munká-
jukat, melyet a
cigányság segítése
érdekében végez-
nek. Bordás And-

rásnéttől, az OCIMK igazgató asszonyától
megtudhattuk, hogy a rendezvénnel
hagyományt kívánnak teremteni, vagyis
ezentűl minden évben lehetőségeikhez
mérten megrendezik a „cigány nők” –
napját, kibővítve a meghívottak listáját a
roma képviselő és egyéb közéleti szerepet
felvállaló hölgyek személyével. Az
ünnepségen a minisztériumok képviselői
köszöntötték a hölgyeket, valamint Ra-
duly József, az Országos Cigány Ön-
kormányzat alelnöke tolmácsolta Farkas
Flórián, az OCÖ és Lungo Drom elnö-
kének jókívánságait.

A rendezvényt támogatta az Igaz-
ságügyi Minisztérium, a Nemzeti és
Etnikai Kisebbségi Hivatal, a Nemzeti
Kulturális Örökség Minisztériuma,
valamint a szolnoki „Oktatási és To-
vábbképzési Központ” Alapítvány.

* * *

Nem csak a fővárosban, hanem vidéken
is köszöntötték a roma nőket. Többek
közt március 9-én Tiszapüspökiben,
ahol a kisebbségi önkormányzat zenés
esttel összekötött ünnepség keretén belül
ajándékozta meg a hölgyeket egy-egy szál
szegfűvel. A rendezvény meghívott ven-
dégeként Fejér Andort, a JNSZ-megyei
Közügyűlés alelnökét, a FIDESZ képvise-
lőjelöltjét kérdeztem arról, hogy milyen-
nek látja a cigány nők helyzetét a mai
magyar társadalomban.

Raduly József hölgykoszorúban

– Azt gondolom, hogy a roma nők helyzete semmivel sem jobb mint általában a romák helyzete Magyarországon. Kétségtelenül, mint a roma kisebbséghez tartozók, sokkal kiszolgáltatottabb helyzetbe kerültek a rendszerváltást követően. Amit gondnak tartok, hogy ezt nagyon későn voltunk hajlandók észrevenni. Meggyőződésem, ha akkor rögtön energiát fordítottunk a munkanélkül maradt cigányemberek (természetesen a hölgyeket is beleértve) képzésére, oktatására, akkor most kevesebb számban lennének munkanélküliek és kevesebben élnének a társadalom periferiáján. Az már egy más dolog, hogy a roma hagyományok, szokások, családon belüli irratlan szabályok mennyire engedik a nőket érvényesülni.

– Ön Fideszes politikus. A hölgyek milyen arányban vesznek részt a Polgári Párt munkájában?

– Tény, nem lehet állítani, hogy a vezetők körét tekintve megfelelő arányban lennének a hölgyek. Ha csak Szolnok megyét nézzük, a közel 30 csoportból 5-6 helyen van hölgy elnöki pozícióban. Azt hiszem ennek egyik oka, hogy a férfiak még mindig aktívabban politizálnak, vagyis a nők között sokkal kevesebb számban vannak komoly politikai ambícióval rendelkezők. Meggyőződésem, hogy egy hölgynek sokkal talpraesettebbnek kell lennie ahhoz, hogy a politika színterén ugyanoda eljusson, mint egy férfi. Ezt a fajta férfi dominanciát még nem nőttük ki. De azok a nők, akik eljutnak egy bizonyos szintre, azokról bátran állítom, hogy sokkal jobb politikusok, mint mi, férfiak. Remélem hamarosan elérjük, hogy például megyei szinten is kikerülnek meghatározó egyéniségek a hölgyek köréből. Sajnos még nincs egy sem. A

közgyűlésnek 13 Fideszes tagja van, ebből egy sem nő.

– A nőknek sokkal több mindent kell feláldozniuk a karrierért, akár a politikus pályafutásért. Nem gondolja, hogy túl nagy a dilemma és éppen ezért van kevesebb nő a politikai életben is?

– Kétségtelenül szerepet játszhat. De a társadalmi beidegződéseken túl lehet lépni. Nyilván vannak olyan dolgok, amelyeket egy férfi például biológiailag nem képes ellátni, de már vannak olyan konstrukciók, amelyek lehetővé teszik, hogy az apa vagy a nagyi maradjon otthon GYES-en. Ugy látom, hogy akinek ilyenirányú ambíciói vannak, azok megtalálják a megoldást, a lehetőséget és a köztes utat a család és a karrier között.

Lukács Ilona
Fotó: Nyári Gyula

Választások

„Attól érzem embernek magam, hogy választhatok...” – mondta egy öreg cigányember nemrég, legutóbbi vidéki utamon. Tetszett, hogy kimondta. Ezt tartotta fontosnak közölni velem, nem azt, hogy pillanatokon belül rájuk szakad a vályogház, amit vagy kívárnak, vagy nem. De inkább igen, mert az öreg választott: Együtt pusztulni a kétszázéves viskóval!

*

És itt van Sámánné, aki úgy undorodik a romáktól, ahogy azok tőle. Mégis cigánygyereket választott a zaciból: „Magyar lesz... Majd én megmutatom! – kiabálta négyévvvel ezelőtt. És mit ad Isten! A bogárszemű kisfiú úgy cigányozik az iskolában, hogy a legmagyarabb párt elnöke zokogva belepirulna.

*

A fodrász Ica néni meg úgy szokott választani, hogy nem választ: „Ahogy az élet hozza – mosolyog szelíden, és be nem látná két dauerolás között, hogy a választani nem tudás is választás.

*

A valaha jogásznak készülő, kétméteres Péter, dadogva vallja be, hogy tönkrevágta az életét, mert annak idején rosszul választott: Az ital helyett a drogot, lány helyett a fiút, a berlini ösztöndíj helyett a semmit. „En akartam...” – mondja és nem hibáztat önmagán kívül senkit.

*

Egy filmrendező ismerősöm azt sóhajtott a telefonba, hogy a kapcsolatai azért vannak eleve kudarcra ítéelve, mert mindig a szívével és nem az eszével választ: „Ennek vége” – jelentette ki elszántan, de nem hiszek neki. Az ember nem bújhat ki a bőréből. A felelősség alól is csak ideig-óráig...

*

„Attól érzem embernek magam, hogy választhatok...” – mondta az öreg cigány. Április 7-én a szavazófülkében hányan fogják embernek érezni magukat? Majd meglátjuk... Aztán nézhetünk újabb négy évig, és minden kezdődik előlről. Vagy, nem?

szécsimagda

A gyűlölet a tehetetlen ember öröme

A gyűlöletnek sokféle formája létezik és sokféle változatban is megjelenik. A kíméletlen megvetéstől a közvetlen agresszióig, mely azért veszélyes, mert visszafordíthatatlan folyamatokat indít el. Egyéni és társadalmi értelemben egyaránt. S ahogyan *a mindennapokban is észre vehetjük, aki eljut a gyűlöletig, előbb-utóbb maga is a gyűlölet tárgya lesz. Vagyis olyan ördögi körbe zárkózik, melyből nem képes szabadulni. Ellenséges erőket lát mindenben, ami fölött minduntalan győzni akar.* Nem kímélve senkit és semmit. Márpedig ez az, amit nem lehet semmivel igazolni. Legalábbis abban az összefüggésben, hogy a gyűlölet bármikor is felmenthető lenne. Mert nincs másról szó, mint arról, hogy alapvető erkölcsi értékelvek híján – melyek érvényessége alól ki így, ki úgy keres kibúvót – csak a teljes szembenállás hatalmasodhat el.

Közvetlen példával élve, bárki könnyen felidézheti, *a választási kampányban a szóbeli agressziónak mennyire változatos formái keltek életre.* A politikailag nehezen körülhatárolható bal és jobb oldalon egyaránt. Mintha kizárólagos célként csakis az lenne fontos, hogyan és mennyire eredményesen semmisíthetők meg az ellenfelek. Mintha teljességgel figyelmen kívül lehetne hagyni, hogy mégiscsak parlamentáris demokráciában élünk, melyben a többség akaratát egyetlen párt sem sajátíthatja ki. Ha pedig bármelyik erő törkedne, legfeljebb az egyedüliség látszatát teremtené meg, amely viszont csakhamar kudarchoz vezetne. Jóllehet minden kétséget kizáróan igaz az a megállapítás, hogy nemcsak a társadalom makrostruktúráiban van szükség valamiféle átlátható rendre,

hanem az emberi kapcsolatokban is, de ha ennek megteremtése olyan körülmények létrehozására irányul, melyekben kizárólag egy korlátlan hatalmú központ képes fenntartani a stabilitást, a szabadság kerül veszélybe. Olyan aszimmetrikus viszony alakul ki, melyben a felülvétők önkénye megkérdőjelezhetetlen.

Csak ha arra gondolunk, hogy a korábbi évtizedekben minden döntésnek az éppen fennálló hatalom kezében való koncentrálódása önmagában is olyan helyzetet teremtett, amelyben az állampolgárok többsége végletekig kiszolgáltatottá vált, máris egyértelműen jelenik meg a közöny vagy a gyűlölet. S mindebben alapvető szerepet játszik a tehetetlenség. Ennek persze megint csak számos oka lehet. Leginkább az, hogy az állampolgárok nagyobbik része számára a köznapok békés és biztonságos valósága sokkal fontosabb annál, mintsem ádáz küzdelmet folytasson a hatalmi kiváltságokért. Mert a józan felismerés ezt diktálja, melynek része az is, hogy csak a legritkább esetben válnak gyűlölködővé. Más a helyzet azokkal, akik – akár belső megfontolásból, sértettségéből, akár külső befolyásolás hatására – úgy lesznek gyűlölködők, hogy legalább az így elért öröm sekélyes érzését és élményét élik át. S tegyük mindjárt hozzá: ideig-óráig. Legkevésbé közhelyszerűen utalva arra, hogy az „élet él és élni akar”. És egyre több okunk van rá, hogy úgy véljük, a gyűlölet sohasem hatalmasodhat el a közvetlen emberi viszonyainkon. *Ha egyik vagy másik politikai erőnek szándékában is állna, hogy a meg nem értés, az elutasítás, a megbélyegzés „szellemét” erősítse a társadalomban, tartós sikerre aligha számíthat.*

Kiváltképp amiatt sem, mert a kölcsönös gyűlölködés menthetetlenül a zsarnoksághoz vezet. S ahol a zsarnokság látszik az egyedül üdvözítő megoldásnak, ez olyan végzetes utat jelent, melyen mindenki elbukhat. Még ha „tömegtársadalomban” élünk is, ennek jellegzetes vonásai nem annyira a pusztasokaságból fakadnak, hanem abból, hogy látszólag nincs benne semmiféle más egyéni különbözőség. Ám éppen az ellenkezője igaz. Származásbeli és kulturális különbözőségeink oly szembeötlően nyilvánvalóak, hogy kinck-kinck egyedül kell eldöntenie, mit jelent számára a békés egymás mellett élés realitása. Talán sokan úgy hiszik, nem érdemes naiv ábrándokat kergetni. Mert ahogyan korábban, az elkövetkezendőkben is a mindenkori politikai hatalom kényének és kedvének vagyunk kiszolgáltatva. Látszólag persze mindez cáfolhatatlan. Ám a lényegi kérdés mégiscsak azzal függ össze, védtelen áldozatait leszűnk-e az egyre fokozódó önmagában is megosztó hatalmi politikának, vagy a közös akaratérvényesítés konkrét befolyásolói? Mert ugyan csodákat nem várhatunk, miként azt sem, hogy egyik napról a másikra megváltozik az alullevők több százazres csoportjának a helyzete, de legalább annak bizonyossága nem vesztethet el, hogy cselekvő részesei lehetünk a várt vagy nem várt társadalmi, illetve politikai történéseknek. Nem feledkezve meg arról sem, hogy akik éppenséggel hatalomra törnek, sokszor válnak olyan színjáték szereplőivé, melynek a végkifejlete bármikor változhat.

Dr. Kerékgyártó T. István

A cigányság polgárosodni akar

Új politikai dimenzió a Lungo Dromnál

Ismert politikusok részvételével rendezték meg március 9-én, szombaton a „Közös úton a Közös Európáért” elnevezésű kisebbségi fórumot az ózdi Bükk Művelődési és Vendéglátóházban.

Kótai Aladár, az ózdi kisebbségi önkormányzat elnöke bevezetőjében hangsúlyozta: a fórumra a meghívás a Lungo Drom vezetőknek azért szólt, mert olyan történelmi pillanat előtt állunk, mely arról szól, hogy mikor, kivel és hogyan megyünk a közös Európába. Ezért minden állampolgár felelős az országért, a családjaért és embertársaiért. Dr. Fónagy János közlekedési miniszter rámutatott arra, hogy 1980-as évek közepéig tartó gazdasági változások áldozatai elsősorban a cigány emberek voltak. Ózd és térségében a megszűnt 20 ezer munkahely sok roma ember megélhetését biztosította, akik vagy fizikai munkát végeztek, vagy olyan területek szakmunkásai voltak, amelyek a kohászathoz és a bányászathoz kapcsolódtak. Egy társadalmi rétegnek a felemelkedését nagyon tudatos, a fiatal generáció érdeklődését felkeltő képzési, oktatási programokkal lehet elérni. Ózdon már 1995-ben készült egy városfejlesztési koncepció, amelyben külön fejezet foglalkozott a helyi foglalkoztatási problémák súlyát jelentős mértékben magánhordozó Ózd és környéki cigány emberek helyzetével. A legnehezebb években is voltak olyan aktív foglalkoztatási területek, ahol a magyar és cigány emberek közösen szép eredményeket tudtak elérni. A Szociális- és Családügyi, valamint Közlekedési Minisztérium között létrejött megállapodás értelmében 2001-2002-ben 3 milliárd forintos közmunkaprogram indul el, amelyet vízügyi szervezetek, közúti cégek, a vasutak és az önkormányzatok vesznek igénybe. Az elmúlt 2 évben Kelet-Magyarországról szervezett 3000 dolgozó többsége roma ember volt, akik jelentős árvízvédelmi, köz- és vasúti feladatokat végeztek. A közmunkán foglalkoztatottak nagy része visszatérő munkavállaló, s e programok célja a résztvevők megélhetésének, az „átjárás” biztosítása a tartós munkanél-

külieknek a normál munka világába. Ózd térségében a közmunka-programok területén eredményesen tevékenykedik az Ózdi Foglalkoztatás Elősegítő KHT, valamint a megyei hatáskörű, de helyi székhelyű Borsodi Transzit KHT. Fónagy János elmondta, hogy az országban az átlagos munkanélküliség 5,8%, de Borsod-megyében ez az érték 18% körül van. Véleménye szerint az eredmények ellenére többet kell tenni és közösen kell törekedni arra, hogy a család, a rend, a

múlt évtizedekben a magyarországi cigányság helyzetét egyetlen politikai erő sem merte felvállalni. Ez egy új politikai dimenzió, amibe a Lungo Drom átlépett. A cigányság, ha most részt vesz a végrehajtási folyamatban, ezt a társadalom stabilitása érdekében teszi, ahol a roma ember is jól érezheti magát, mint adófizető állampolgár. Jövőkép felmutatásában, a perspektívák megjelölésében látja az utat a cigányság, s ezért képes is munkálkodni, mert polgárosodni akar. Egy közös nemzeti érdek miatt kötött megállapodást a Lungo Drom a polgári oldallal. Ez egy hosszú távú nemzeti érdekeket, közös ügyeket vállaló megállapodás. Farkas Flórián megerősítette: a polgári oldal nem fog megállapodást kötni a MIÉP-pel. Ezt a miniszterelnök és a Fidesz vezetői is bejelentették, és nem szabad hagyni hogy, ezzel riogassák az embereket.

Dr. Öry Csaba, a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkára kiemelte: a cigányság helyzetének a kezelésére 1995-96-ban 3 milliárd forint jutott, 2001-ben már 9,2 milliárdot fordítottak erre a célra. 60 roma közösségi ház működik. A legfontosabb cél a munkaerőpiaci felkészítés, a piacképes tudás megszerzése a versenyképessé tétel érdekében.

Dr. Ódor Ferenc, a Borsod Megyei Közgyűlés Elnöke elmondta, hogy ösztöndíj rendszert működtetnek, és a közeljövőben 3200 fiatalt kívánnak támogatni. 2002 szeptemberétől Ózdon tehetség-gondozó kollégium indul, amely jelentős lehetőségeket biztosít a roma fiatalok számára. Fontos feladat-

munka és a tanulás egy természetes követelménnyé válnon.

Farkas Flórián, a Lungo Drom és az Országos Cigány Önkormányzat elnöke megerősítette, hogy a cigányság más kisebbségektől eltérően jobban megszervezte önmagát, és jelen van a társadalomban. A Lungo Drom jövőtől létrejött egy másik politikai szerkezetű érdekképviselő, és a legnehezebb szociális, gazdasági körülmények között alakította ki ezt a struktúrát a cigányság, amely egy óriási kihívást jelentett. Az el-

nak nevezte a közmunka-programok mellett a munkahelyteremtést és az oktatás nyújtotta lehetőségeket.

Lakatos Oszkár, a Lungo Drom Országos Választmányának alelnöke hangsúlyozta, hogy a jövő elkezdődött, a Lungo Drom a társadalommal kíván megállapodást kötni. Felhívta a figyelmet arra, hogy minden cigány ember menjen el szavazni, mert ezzel azt demonstrálják, hogy a magyarországi cigányság a jövőben milyen sorsot szán a családjának.

Józsa Zoltán

Dr. Fónagy János. Közlekedési és Vízügyi Miniszter

Cigány kisebbségi pedagógus-továbbképzések 2002. évi támogatására

Az Oktatási Minisztérium pályázatot hirdet akkreditált kisebbségi pedagógus-továbbképzések, valamint anyaországi továbbképzések megvalósításának támogatására.

A pályázat célja:

- a cigány tanulókat oktató pedagógusok számára romológiai ismeretek biztosítása, továbbá a hátrányos helyzetű cigány tanulók iskolai előmenetelében közreműködő pedagógusok számára a feladat ellátásához szükséges módszerek, ismeretek elsajátítása.

A pályázók köre:

- pályázhatnak az akkreditált romológiai, illetve iskolai előmenetelt segítő módszereket, ismereteket nyújtó pedagógus

továbbképzést szervező intézmények és szervezetek.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a kitöltött pályázati űrlapot,
- nyilatkozatot arról, hogy a pályázónak nincs 60 napon túli köztartozása,
- a továbbképzés alapítási és indítási engedélyének másolatát.

Az elnyerhető legmagasabb támogatás összege (a kétoldalú egyezmény alapján megvalósuló hazai vagy külföldi továbbképzések kivételével): Maximum a résztvevők által részvételi díjként fizetett összeg kétszerese.

A pályázat benyújtásának határideje: 2002. április 10.

A pályázat elbírálásának határideje: 2002. május 15.

„Pályázati űrlap” és „Nyilatkozat” nyomtatvány itt tölthető le (RTF-formátum), illetve levélben és személyesen igényelhető az OM Ügyfélszolgálati Irodájától (1055. Budapest V. Szalay u. 10-14. Postacím: 1884. Budapest Pf. 1.).

A pályázatokat kérjük az alábbi címre megküldeni: **Oktatási Minisztérium Köznevelési és Kisebbségi Kapcsolatok Főosztálya (1884. Budapest Pf.: 1.)**

A hiányos vagy határidőn túl érkezett pályázatok érvénytelenek. Az a pályázó, aki az Oktatási Minisztériumtól az elmúlt két évben jogosulatlanul vett igénybe költségvetési támogatást, illetve korábbi támogatásról nem számolt el, nem kaphat újabb támogatást.

Cigány hagyományőrző, olvasó- és életmódtáborok

A pályázat célja:

- a cigány hagyományok megismerésének, ápolásának segítése,
- a cigány fiatalok társadalmi beilleszkedését szolgáló életmódtáborok, megvalósításának támogatása,
- drogrevenációs programok megvalósításának segítése. (Az iskolás korú gyermekek számára szervezett, a minisztérium által támogatott programoknak része a drogrevenáció.)

Pályázhatnak:

A cigány kisebbségi oktatási programot működtető oktatási intézmények és az Országos Cigány Önkormányzat, ha iskoláskorú cigány gyermekek számára a fenti célok megvalósítására legalább hét napos, vagy azt meghaladó – mi-

nimum 15 fő részére - tábort szerveznek.

A pályázatok tartalmi követelményei:

Kitöltött pályázati űrlap (itt tölthető le (RTF-formátum), valamint a szolgáltatásra vonatkozó árajánlatok (utazás-, szállás-, étkezési költségek).

A pályázathoz csatolni kell:

- nyilatkozatot arról, hogy a pályázónak nincs 60 napon túli köztartozása.

A pályázat benyújtásának határideje: 2002. április 15.

A pályázat elbírálásának határideje: 2002. május 20.

Az I-II. pályázatokon felosztható keretösszeg: **20 millió forint.**

A pályázatokat kérjük az alábbi címre megküldeni: **Oktatási Minisztérium Köznevelési és Kisebbségi Kapcsolatok Főosztálya (1884. Budapest, Pf.: 1.)**

A hiányos vagy határidőn túl érkezett pályázatok érvénytelenek. Az a pályázó, aki az OM-tól az elmúlt két évben jogosulatlanul vett igénybe költségvetési támogatást, ill. korábbi támogatásról határidőre nem vagy nem megfelelően számolt el, nem kaphat újabb támogatást. Az a pályázó, aki a jelen pályázat alapján jogosulatlanul veszi igénybe a költségvetési támogatást, két évig az OM-tól semmilyen jogcímen nem kaphat újabb támogatást.

A királyfi, aki az egész világon létezett – I. rész

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy király. Ennek a királynak volt három fia. Az öreg király egész nap csak sírt, bánkódott a szobájában.

Összebeszél a három testvér, hogy ki kellene deríteni, mi baja van király apjuknak. Elé állanak, megkérdezik tőle:

– Kedves édesapánk! Miért sírsz és szomorkodsz folyton? Segitenénk rajtad!

– Kedves fiaim – feleli az öreg király –, énrajtam ti nem tudtok segíteni. Csak akkor nyerném vissza jókedvem, ha meghallanám az aranyhajú lány énekését, az aranyszínű paripa nyerítését és az aranytollú madár fütyülését.

– Sose búsuljon királyapánk! Segítünk mi a baján!

A legidősebb testvér indult elsőként útnak. Kiválasztotta magának a királyi istálló legszebb lovát, feltett a hátára egy zsák aranyat, a szakácsnéval süttetett-főzetett magának bőséges útravalót.

Jóideje ment már, amikor egy nagy erdőbe került. Ott egy tisztáson megállt, megéhezett, gondolta ő már bizony itt megebédel! Ahogy falatozik, odamegy hozzá egy kis róka, könyörög, hogy adjon neki is egy falatot, mert nagyon éhes.

– Menj innen! – mordult fel a királyfi, majd fölkapott egy jódarab fát, s úgy meghajította vele szegény rókát, hogy az még meg is sántult. Futtába kiáltott vissza a róka a királyfinak:

– Jó tettéd jót várj!

A királyfi rá se hederített. Fölült a lovára, és folytatta útját. Elérkezett egy csárdához. Látja, hogy a csárdában valami leányfélék nagyon mulatnak. Ahogy közelebb ér, a lányok csalogatják, fehér kendővel integetnek neki, hogy mulasson velük ő is. A királyfi nem sokat gondolkodott, leszállt a lováról és bement a csárdába. No, mi történt,

mi nem, elég az hozzá, hogy nem is tért vissza a csárdából soha többé.

Hosszú idő múlva, amikor két öccse már nem győzte várni, hogy bátyjuknak se híri, se szeri, a középső testvér elhatározta, hogy most ő vág neki az útnak. Ő is kiválasztotta a lovak közül a legszebbet, fölnyergelte, ő is feltett a hátára egy zsák aranyat, útravalót készítetett és elindult.

Ahogy megy mendegél, ő is egy nagy erdőbe ér. Nagyon éhes volt, nekifogott ebédelni. Ahogy falatozik, hozzá is odamegy a róka, és könyörög, hogy adjon neki egy falatot.

– Menj innen! – mordult rá a királyfi. A róka neki is csak annyit mondott:

– Jó tett helyébe jót várj!

A királyfi rá sem hederített a rókára. Fölült a lovára és elérkezett ő is a csárdához. A lányok őt is becsalták, s ne is mondjam, ugye, ő is a bátyja sorsára jutott.

Talán évek is elteltek, várták – várták haza őket. Akkor megunta a legkisebb királyfi a várakozást, így szólt az apjához:

– Elmegyek édesapám, hogy elhozzam neked az aranyhajú lányt, az aranyszörű lovat, az aranytollú madarat, és fölkutassam két testvéremet. A király sehogy sem akarta elengedni, de nagy könyörgésre mégiscsak beleegyezett.

– Jól van, indulj el fiam! Járjál szerencsével!

A királyfi fölnyergelte királyapja apjának, de még annak is az apjának öreg lovát, leakasztotta az istállóban lógó rozsdás kardot, fölpackolt ő is útravalóval, pénzzel, és no, Jézus segíts, útnak indult.

Ahogy megy mendegél, elérkezik ő is abba az erdőbe, ahová bátyjai. Leült, elkezdett falatozni. Odamegy hozzá is a santa róka:

– Adj egy falásnyit, jó királyfi, majd elveszek éhen!

– Gyere közelebb kicsi rókám! Egyél-igylál, amennyi beléd fér!

– Jó tetteért jót várj! – mondta a róka, miután jóllakott. – Tudom ki vagy,

meg azt is, hogy hová mégy. Most jól figyelj! Ahogy mész tovább egy csárdához érsz. Abban a csárdában szép lányok mulatoznak, és téged mindenféle módon csalogatni fognak, de te azzal ne törődj, rájuk se nézz, hanem menj tovább! Akármilyen bajod lenne, ne félj semmit, én ott termek segítségére! – mondta a róka, azzal eltűnt.

Úgy is lett minden, ahogy mondta. A királyfit bizony hiába hívták, csalogatták a lányok, pedig kellették magukat, ahogy még soha. A királyfi rájuk se hederített, hanem gyorsan elvágtatott onnan. Ahogy megy mendegél, egyszer csak mellette terem a santa róka.

– No, édes gazdám, már nem messze vagyunk!

Együtt mendegéltek tovább. Amikor egy nagy házhoz érkeztek, azt mondja a róka:

– No, édes gazdám, itt vagyunk az aranyszínű paripánál! Kösd a lovadat ehhez a fához, menj be az istállóba! A sok ló közül mindjárt meglátod, melyiket keresed! Ne sokat töprengj, gyorsan kösd el a paripát, és vezesd ki!

A királyfi úgy is tett, ahogy a róka mondta. Visszament az istállóba, hogy felkantározza a paripát. Hát, ahogy vezetné kifelé, megszólal egy hang, de látni nem lehetett hozzá senkit:

– Ki van itt, ki mászkál az én palotámban?

– Én vagyok, Cigno királyfi!

– Csak úgy kaphatod meg az aranyszörű paripát, ha elhozod nekünk az aranyhajú leányt.

Mit volt mit tenni, kiment a királyfi paripa nélkül. Mondja a rókának, mi történt.

– Tudtam, hogy így járunk! Megkeressük az aranyhajú lányt!

Mentek mendegéltek tovább, egyszer csak elérkeztek az aranyhajú lány palotájához. Ott megszólal a santa róka:

Sáfár Sándor
gyűjtése

F E J T Ö R Ö K

Sziasztok Gyerekek!

Végre megérkezett a gyönyörű tavasz! Egyre több időt tölthettek kinn a szabadban, de azért a tanulásról sem feledkeztek meg! A kislányoknak, édesanyjuknak a március 8.-i Nőnap alkalmából utólag szeretettel gratulálunk.

Április elseje, húsvét napjára sok-sok locsolkodót kívánunk!

Erdős Kamill cigányságkutató könyvéből néhány cigányszokást ismerhettek meg a rejtvények megfejtése után.

Ha a kisbabát váró asszonynak sokat
ég a gyomra, akkor biztos, hogy a
kisbaba **o s z h s ú - a j l a j h** fog
születni.

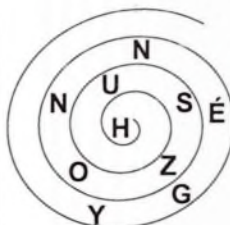
Amelyik kismamának sok teje van
a a h u m a r kell kifejni a
fölsőleget, nem a földre, mert a
hangyák magukkal vinnék a tej
hasznát.

Hogy a csecsemőt meg ne verhessék
szemmel **i p o s r - a t s a l o z g**
kell a csuklójára kötni.

A megfejtéseket úgy kapjátok meg, ha a téglalapban lévő betűket a helyes sorrendbe rakjátok és így olvassátok el a mondatokat.

Choli-Daróczi József Manula Kőműves című balladája több szempontból hasonlít a Kőműves Kelemen című magyar népballadához. Néhány különbséget az alábbi rejtvény megfejtése után megismerhettek

Ennyi kőműves
szerepel a cigány
balladában

Ettől a személytől
kaptak tanácsot
a kőművesek,
hogy a várat
Fel tudják építeni

Ez történt azzal
az asszonnyal,
aki először
megérkezett
az építkezési helyre

A megfejtéseket úgy
kapjátok meg, ha a
csigavonalban lévő
betűket a helyes sor-
rendbe összeolvas-
sátok és így olvassá-
tok el a mondatokat.

Otthon – család – szeretet

Karsai Ervin a gyermekekhez is szólt néhány mondókéval. Az alábbi versében a cigánycsaládtagok közti szeretet, az otthon melege érzékelhető. **Feladat:** A versben a pontok helyére írjátok be a szerintetek odaillő szavakat!

Benn a tálban
liszteszke van,
abból finom
..... van.
Tégy egy tojást
meg cukrot,
abból sütök
jó

A rejtvényekhez sok szerencsét, jó szórakozást kíván a Szerkesztőség!

Az oldalt összeállította: Bujdosó Jánosné

KOS (III. 21.–IV. 20.) – Állandóan a mindennapi munkára gondol. Rengeteg feladatot kell elvégeznie, és a határidők is közelednek. Ön úgy érzi, hogy a munkájában fejezi ki legjobban önmagát. Az egészsége egy másik fontos terület. Ha reggeltől estig dolgozik, akkor fontos, hogy kiegyensúlyozottan táplálkozzék és rendszeresen edzze magát, mozogjon sokat. Titkos kedvese több gyengédségre vágyik és egy hosszú, romantikus hétvégére! Tegyen eleget, mert sokat köszönhet neki... És, hát ön is lángol. Vagy már nem olyan nagyon?

BIKA (IV. 21.–V. 20.) – A hosszú távú tervek fognak előtérbe kerülni. Az utóbbi időben sokat koncentrált a karrierjére, és most azt kell átgondolnia, hogy mit teljesített, és merre akar továbblépni. Nagyon hasznos lehet, ha a barátaival beszélget, ugyanis azok az emberek, akik jól ismerik önt, nagyon jó tanácsokat adhatnak, előhozva önből a rejtett tehetséget is, például a pénzügyi és befektetési tehetséget... Hónap végén biztos, hogy lesz elegendő mersze és lendülete ahhoz, hogy végre elvégezzen egy nemszeretem feladatot, amit már régóta halogat. Koncentrálna önmagára, és arra, hogy végül is, kiobbán formában van!

IKREK (V. 21.–VI. 21.) – Sorra kapja a jobbnál jobb ajánlatokat. Mindennap megkéri valaki, hogy társuljon be hozzá. (Nem biztos, hogy üzletről van szó!) Ön természetéből fakadóan nagyon barátkozó, és szereti ha emberekkel van körülveve, ettől ugyanis jobb lesz a közérzete. Most úgy tűnik, hogy az emberek támogatják az elképzeléseit, de ön sokat koncentrált a hosszú távú terveire is, amiben nagy szerepe van személyes dolgainak, és családi ügyeinek. Van egy régi ügy, amiről már megfeledezett, és most a felszínre jött megint! Tizenéveskori fájdalmakra ismer megint, és nem tudja, hogy ezzel kapcsolatban mit tegyen. Ne féljen visszamenni a múltba, mert szükséges volna megbeszélni a dolgot a másikkal is, hogy szabadnak érezhesse magát, hogy át tudjon lépni fájdalmán... Tegye meg az első lépést, az önben élő kisgyermek nyugalmáért!

RÁK (VI. 22.–VII. 22.) – Már egy jóideje csak egy emberrel dolgozik, és nagyon gondolkodik azon, hogy közelebb kerüljön hozzá. Ösztönösen megérzi partnere vágyait és ez sok összeütközéshez vezethet. Rengetek időt akar majd vele tölteni, és meg akarja vele osztani az érzelmeit, hogy még bensőségesebb legyen a kapcsolatuk! A közös vállalkozás jó ötletnek bizonyulhat. Ha alaposan kidolgoznak mindent partnerével a munkával kapcsolatban... Hónap közepén önre ijeszthet egy tetovált ember! Meneküljön...

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.) – A hónap közepéig teljesen határozatlan lesz abban, hogy hogyan kezeljen egy személyes ügyet, vagy helyzetet. 25-e körül néhány dolog nem lesz teljesen világos az életében. Lehet, hogy csak egy rejtegetett szerelemről van szó, amellyel kapcsolatban még nem lát tisztán, esetleg egy döntésre váró választásról, esetleg pénzügyi döntésről, vagy valami teljesen másról! Akárhogyan is áll a dolog, teljesen valószínűtlen, hogy ebben a hónapban megoldódna a probléma. A csillagok sok otthoni munkát jeleznek, és fontos levelek előkutatását, amikre most nagy szüksége lehet... önmaga helyzetbe hozásához!

SZÜZ (VIII. 24.–IX. 23.) – Ha egy alapos önvizsgálatot tart, akkor rájöhet arra, hogy talán nem annyira lelkesedik a tanulásért, a karrierjéért, vagy a szerelemért, mint ahogyan azt gondolta. Ha őszintén felméri a helyzetet, akkor esetleg úgy határoz, hogy némi változtatást kellene vinni a terveibe. Az sem kizárt, hogy egy ilyen önelemzés során rájön arra, hogy valójában teljesen jó úton jár. Néhány szűz született a hónap közepe fordulópontot jelenthet. 22-e után

a szerelmi élete sokkal aktívabb lesz, bár lehet, hogy 26-án néhány szűz született befejezi a szerelmi kapcsolatát, és új perspektívából közelíti meg az életét, talán olyasmibe vág bele, amihez eddig nem volt elegendő mersze! Csuklója érzékenyebb lesz, ne erőltesse túl...

MÉRLEG (IX. 24.–X. 23.) – Valószínűleg rengeteg pénzről lesz szó egy közös vállalkozás kapcsán, és ez teljesen le fogja kötni az életét. Az akadályok teljesen el fognak tűnni az útjából, legyen bátor és kreatív, használja ki bátran a csillagok állását, mert hónap végén történik valami: ha beavalja kedvesét a fontos döntéseibe, akkor ez még harmonikusabbá fogja tenni kapcsolatukat, de 20-a után valami történni fog, ami ezt a harmóniát teljesen megsemmisíti önök között! Ön előtt világos lesz minden, mert könnyen átértzi a másik lelkének legapróbb rezdüléseit is, de nem biztos, hogy képes lesz majd a megbocsátásra is...

SKORPIÓ (X. 24.–XI. 22.) – Társával szinte mindenben az ellentétes oldalon állnak. Ez bizonyos szempontból rossz, viszont így pont kiegészítik egymást. Az utóbbi időben keveset foglalkozott szerelmével, aki most elhanyagolva érzi magát, talán ezért alakult üzleti kapcsolata barátsággá, ami hosszú távon bármivé alakulhat még, ha nem figyel oda eléggé...

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.) – Amilyen unalmasnak indul a hónap, olyan izgalmas lesz a vége. Egy rendezvényen összefut egy régi szerelmével, és ez megint váratlan dolgokat eredményezhet! Hónap közepén végre rájön, hogy egyik barátja csak azért tölt annyi időt önnel, hogy első kézből kapjon üzleti, családi, vagy más jellegű információkat. Jobb ha ezentúl nem találkozik vele... Áprilisban többször is nyugtatót kellene bevennie, ha nyugalmat akarna, de ön nem akar, dehogy akar...

BAK (XII. 22.–I. 20.) – Ön szereti az új kezdeteket! Az évnek ebben az időszakában sokat tervez és fontos döntéseket hoz. Átgondolja, hogy mit teljesített idáig, és milyen változásokat akar megvalósítani mindennapi életében. Tudatában van annak, hogy ki akarja fejezni önmagát és most elhatározza, hogy mely új területen fog brillírozni... Ön nagyon ragaszkodik saját stílusához! Érdekes emberekkel fog találkozni és nagyon fogja élvezni a társasági életet. A hónap végén már tudja, hogy mit akar! Alaposan megtervezi és türelmesen, kitartóan felépíti tervét, úgy, ahogy mindig is szokta...

VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.) – A játék és a mulatság ideje következik ebben a hónapban. Miután túlsok időt töltött otthon egyedül, most minél többet szeretne társaságban lenni. Most nagy kedve van szerelmesnek lenni, és így sokkal nyitottabb a szexuális játékokra is. Bár általában jobban szereti a barátságot a szerelmnél, most képes lehet bármilyen romantikus dologra, amivel eddig csak a barátait ugratta. Fontos, hogy kifejezze magát a kreativitásán keresztül. Öröme telhet a művészi dolgokban, és ezzel teljes embernek érezheti magát. Ruhatárát (nők a hajuk színét is) kicseréli, mert új embernek érzi magát. És az is...

HALAK (II. 20.–III. 20.) – Megint a karrierje kerül középpontba! Így hát itt az ideje, hogy beleássa magát a munkájába. Ha keményen dolgozik, megtapasztalhatja a jólvégzett munka fáradságát, és örömet is. Most, több jutalomra vágyik? Igen! Magasabb beosztást, elismerést és pénzt szeretne... Nos, talán mégis pihenjen egy kicsit. Ezekről a dolgokról ugyanis nem lesz menőbb, csupán sikerorientáltabb. A testvérek és a szomszédok fontos szerepet fognak játszani most az életében, és állandóan a telefonon fog csüngen, családjá rémületére...

**Az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány kiadásában megjelent
alábbi kötetek szerkesztőségünk címén megrendelhetőek! (Szolnok, Aranka út 3. 5000)**

Farkas Kálmán: *Elnémult hegedűk* 300,- Ft
Szécsi Magda: *Fekete fények* 1300,- Ft
Rácz Lajos: *Roma értelmiségiek arcképcsarnoka* 500,- Ft

ÚJ KÖTETEINK:

Farkas Kálmán: *Mosoly és párbeszéd* 500,- Ft,
Gordonai ceruzarajzok 500,- Ft,
B. Kóté Lilla: *Figyelf rá!* 500,- Ft.

Kedves Gyerekek!

Az LD szerkesztősége már megint gondolt egy nagyot!

Vers és meseíró pályázatot hirdetünk - megkötések nélkül - általános iskolások részére.

A tehetségek felkutatását ily módon boldogan vállaljuk fel azt remélve, hogy felfedezettjeink munkái a magyarországi cigányság kultúrkincsét gyarapíthatják. A három legkiválóbb pályázó oklevelet, publikálási

lehetőséget, könyvvásárlási utalványt és más értékes ajándékokat kap.

Amennyiben egy kötetre való, közlésre méltó anyag érkezik be hozzánk, az LD szerkesztősége vállalja a pályázati munkák kötetben való megjelentetését, Szécsi Magda illusztrációival.

**A pályázatokat szerkesztőségünk címén várjuk:
LD Szerkesztősége Szolnok, Aranka út 3. 5000**

A pályázatok beérkezési határideje: 2002. május 31.

Felhívás

Az Országos Cigány Információs és Művelődési Központban utánvétellel megrendelhető a **Choli Daróczi József** által szerkesztett **cigány nyelvkönyv 1.980 Ft-os áron**, valamint a **cigány-magyar, magyar-cigány szótár 1.550 Ft-os áron**. **Megrendelhető:** Országos Cigány Információs és Művelődési Központ 1103 Budapest, Gyömrői út 103. **Telefon/Fax:** 265—08-38, 264-94-48 **e-mail:** ocimk@hu.inter.net

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot

..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Címe:

Előfizetési díj
egy évre: 1440 Ft,
fél évre: 720 Ft,
negyedévre: 360 Ft

**Megrendelőink között
2002. december 6-án értékes ajándékokat
sorsolunk ki!**

*A megrendelőlapot és az előfizetési díját
a szerkesztőség címére kérjük eljuttatni:*

5000 Szolnok, Aranka utca 3.
Telefon:
(06) 56/513-592, 513-953, 513-954

*Előfizethető rózsaszínű
postai utalványon.*

Értesítés!

A (NERKÉSZ) Nemzeti Etnikai Roma Kisebbségi Érdekvédelmi Szervezet Országos központjának új levelezési címe:

**Budapest, 1123. XII. kerület
Nagyenyed utca 16. szám.**

**Demeter János, Országos elnök-képviselő
Telefon 06-30-309-3722.**

**Ternyák Éva irodavezető, szóvivő-alelnök.
Telefon: 06-30/231-1559. Tel/Fax: 06-1-212-6136.**

Megalakult

Tisztelettel tájékoztatjuk kedves olvasóinkat, hogy megalakult a szolnoki székhelyű Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Etnikai Érdekvédelmi Szervezet, melynek elnöke: **Pálfi Tibor, Titkára: Szabó Sándor.**

Tevékenységi kör: Etnikai képviselő, érdekvédelem, karitatív tevékenység.

Telefon: 06-30/255-5772

